

GER

87

Februar 2014

Dansk Mongolsk Selskab

Ger 87

25. årgang – februar 2014

ISSN 0905-9504

Ger er medlemsblad for Dansk Mongolsk Selskab. Bladet udkommer februar, maj, august, november.

Redaktion:

Rolf Gilberg (ansvarshav.)
Jan Koed – jk@cadaid.dk
Bulgan Njama

Tryk: One Way Tryk a/s

Oplag: 250 eks.

Oplysninger om adresseændringer og evt. leveringsproblemer meddeles til kassereren.

Formål:

- (a) at fremme og udbrede kendskabet i Danmark til mongolerne og deres kultur, især i mongolernes kerneområder i Mongoliet, Kina og Rusland,
(b) at udgive skrifter om mongolerne,
(c) at være samlingsorgan for personer, der interesserer sig for mongoler og deres forhold,
(d) at fremme og udvikle forbindelserne mellem befolkningen i Danmark og mongolerne og
(e) at støtte kulturelt arbejde blandt mongoler og skabe forbindelser mellem videnskabelige, kulturelle, faglige og folkelige organisationer i de respektive lande.

Dansk Mongolsk Selskab**Æresmedlemmer:**

HKH Kronprins Frederik
Søren Haslund-Christensen

Bestyrelse:

Ann Fenger Benwell
Elisabeth Victoria Friis
Anita Garbers
Rolf Gilberg (formand)
Lars Højer
Jan Koed (kasserer)
Bulgan Njama
Burmaa Nyamaa
Morten Axel Pedersen (sup.)
Leif F. Petersen (sup.)
Henrik Bo Thrane (sekretær)

Internet:

www.danskmongolskselskab.dk

Girokonto: (1551) 784-1582
SWIFT-BIC: DABADKKK
IBAN: DK26 3000 0007 8415 82

Selskabets adresser:

Sekretær: Henrik Bo Thrane
Carl Møllers Allé 33
2860 Søborg
tel: 3966 9497
hbthrane@gmail.com

Kasserer: Jan Koed

Clara Pontoppidans Vej 41
2500 Valby
tel: 3322 3728
mob: 2342 1128
email: jk@cadaid.dk

NGO-projekter:

Bulgan Njama
Fuglebo 2
2000 Frederiksberg
tel: 3833 2106
email: njambu@hotmail.com
I Mongoliet:
dmcenter@magicnet.mn

Medlemskab:

Kontingent:
175 kr. pr. kalenderår for personligt medlemskab.
275 kr. for husstandsmedlemskab.
600 kr. for firmamedlemskab.
Tillæg for medlemmer bosat i udlandet: 50 kr.

Henvendelse om medlemskab rettes til kassereren.

Kære medlemmer af Dansk Mongolsk Selskab samt bladets læsere.

I ønskes alle et Godt Nytår af Tunga og alle vennerne i Mongoliet, medlemmerne af Mongolsk Dansk Selskab, DaMoST og Socialt Partnerskab Netværk SPN. Vi ønsker alt det bedste for jer i 2014.

Tegning: Ch. Bayarmaa

Indhold

Lær mongolerne at spinde	3
Den danske Ekspedition til Mongoliet - II	8
Mongoliets blå himmel er blevet grå	12
Træ-Hestens år	15
Aktuelt	20
Det stolte bjerg	20
Hestehovedviolin på 30 etager	21
3 mio. mongoler i '15	21
Danmark bringer lykke	22
DMS nyt	23
Kommende møder	28

Lær mongolerne at spinde

Paradokset er, at det meste af Mongoliets egen uld bliver eksporteret – det tjener nomaderne ikke meget på. Tilbage kommer kinesisk akrylgarn. Norske Kirsten Julie Smådahl rejste i efteråret 2013 til Mongoliet med et dusin rokke for at undervise nomaderne i, hvordan de selv kan forarbejde deres uld. Kurset blev afholdt i et samarbejde med NGO-projektet 'Socialt Partnerskab Netværk' SPN.

Starten var et resultat av et strikkekurs i 2010. Her ble Ingrid Evjenth og jeg enige om at det var tragisk at et land som Mongolia med millioner av ullproduserende dyr skulle være nødt til å importere akrylgarn, som er et dødt materiale uten den varmen vi finner i ull.

På flyet tilbake fra Ulaanbaatar snakket Ingrid og jeg om dette med spinning av ull av alle slag. Vi la planen om et spinnekurs i UB i 2013, men da Ingrid Evjenth døde like før nyttår 2010, bare 3 mdr. etter strikkekurset stod jeg alene med videreføringen.

Spinnerokker fantes ikke i Mongolia så de måtte importeres. Håndteiner har de, så teknikken med å

spinne garn er ikke helt fremmed. I løpet av 2010 tilbød jeg spinnekurs for SPN/NTS, men det kom litt bakpå med finansiering og tidsplan.

Jeg satte likevel igang med å etterlyse rokker til dette prosjektet og tenkte: kommer tid kommer råd. 22 rokker kjørte jeg rundt og hentet i løpet av 2013, men ikke alle var i god stand og noen manglert både eiker, vinger og sneller. Valgte disse rokkegavene da finansene ikke tillot innkjøp av nye til 4-5000 kr. Søkte mange fonds og organisasjoner om støtte... Dette ble et *One man show*.

Imidlertid var det mange glade givere og alle er blitt satt i stand av Tregruppa i Enebakk Husflidslag hvor Kjell Sørлие var en utrettelig

dreier og restaureringsekspert. Jeg har kvittert for det arbeidet han har gjort med to foredrag om Mongolias kultur og mine opplevelser. Siste foredrag blir en billedkavalkade med kommentarer om *Rokketuren med toget gjennom Russland*. Og kurset i Ulaanbaatar.

Af sted til Mongoliet

Vi reiste sammen fra Moskva, 4 personer fra Sveits, 1 fra Tyskland og to fra Norge. Vi skal spinne på toget hele veien og prøve å sette *Guinness Record*. Etter ankomst i Ulaanbaatar ga jeg prosjektet en ukes gratis kurs i spinning og en uke med plan-
tefarging. De 15 deltakerne skulle

På vei til hotellet i Moskva.

Rokke klar til forsendelse.

Besøg i kupeen. Stor interesse, men meget lidt plads. Kirsten drejer rokken.

så få med hver sin rokk til sin gruppe og forpliktet seg til å lære opp de andre i gruppen i spinnekunstens hemmeligheter.

Dette ble et stort prosjekt. Noen få vet om det, men jeg syntes ideen var så god at jeg spurte RB (lokalavisen) om de ville kjøpe mine reisebrev til inntekt for prosjektet. Alle utgifter til turen med forarbeid, reisen, forsendelser og kursplanlegging falt jo i utgangspunktet på meg så alle muligheter måtte prøves. Men her fikk jeg nei. Ikke fikk jeg særlig god tid heller så jeg konsentrerte meg om spinningen.

10 av de 22 rokkene ble sendt med kontainer i mai 2013 og to ble brukt på toget – til glede for oss selv og andre reisende.

Det er ikke lett å pakke rokker, de strikker med 3 bein, hjul og tein. Mot brekkase pakker jeg inn i lette

boble/dyneklær, gensere, garn og vattepper, og disse tingene går til gatebarn og fattige familier etterpå.

De kom fram i tide og vi startet med å sette sammen, smøre og regulere slik at deltakerne lærte å behandle rokkene – det er nemlig ganske følsomme saker.

12. Aug. – oppe kl. 2.45 kunne ikke sove. Taxien kom presis og var på flyplassen kl. 4.35. God tid på Gardermoen. Måtte ut med 900 kr i overvekt. Men skrankemannen var snill og fikset det så jeg slapp med 600 fordi det ikke var samlet vekt.

Kl. 8.00 sitter jeg på Kastrup og venter på flyavg. til Moskva. Gunn Tepstad fra Bergen kommer og skal møte meg her. Flyet går 10.20 så det er litt å vente.

Gunn kom og vi handlet litt i tax-free'n. Sov en god time etter sand-

wich og vin. Vi ble hentet av en ung student i en liten personbil. Bare såvidt vi fikk inn baggasjen. Ingen service på hotellet med lemping. Det var det vår sjåfør som gjorde.

I morgen når vi skal sjekke ut ber vi om en transportør + vekking kl. 6.30. Vi skal møte vår guide 8.45 sjekke ut og så på bytur. Nå gikk Gunn for å kjøpe øll. Herliiig!

Johanna og co ankom fra Sveits og sjekket inn. De spiser nå. Vi er på rommet og forbereder morgendagen.

Det var en hyggelig god engelsktalende guide, Svetlana, som møtte oss i lobbyen. Baggasjen ble plassert i en minibuss som var med oss hele veien rundt i Moskva. Svetlana tok oss med til alle severdigheter: Den Røde Plass, Basilikaer, metroen, Memory park og forklarte allverdens på veien i minibussen om bygninger og monumenter. Vi hadde en fin 4-retters middag og deretter bar det iveri til togstasjonen. Vi ble installert i lugarene og har etter hvert fått rigga oss til.

Nå skal vi få oss litt mat og så skal vi samle rokken og sette oss til å spinne.

Frokosten var en undervisning i det å steke egg så plommen ikke var rå. Middagen onsdag var grillet laks, men en liten skuffende porsjon.

Det var ikke lett å få rokken til å fungere. Jeg hadde feil rokkehode, men det gikk med litt hjelp å få presset snella inn i skinnhempa og seint på dagen i går gikk det kjempebra. Mange amuletter er samlet med en ullstreng. De skal nu selges for 3\$ stykket eller 150 Rub.

I dag fikk Johannas vinduspusser gjennomgå. Det hjalp litt. Jeg har spunnet mere i dag, men noe mara-

Stort tilbud af friske varer på mellemstasjonene.

Al begyndelse er svær, men kursusdeltagerne kom hurtigt efter det.

ton blir det ikke. Det er ikke så farlig, vi har gjort mange gode forbindelser med de reisende. I dag har vi solgt en del brikker til inntekt for prosjektet.

På stasjonene der vi stanser sitter Johanna og spinner og forteller om prosjektet. Hun har spunnet strikkesgarn og Frederikke har begynt på et pannebånd, Gunn strikker sokker av eget garn.

Det er de merkeligste ting folk bringer med på en slik tur. Det være seg vinduspusserutstyr, nattpote, fotmassasjebrett, og ikke minst rokker.

I dag har vi hatt en deilig lunch med potetkake med kjøtt inni. Piroger var gårdsdagens middag.

Vi har hatt besøk av en gruppe ungdommer fra Stavanger som vi skal vinke til i Irkutsk, også et ektepar fra Bergen, de skulle på langtur til Malaysia og Borneo m.m. og være borte i en hel måned.

Og så var den dagen omme – god natt.

Dagene flyr på toget også. Johanna tar rokken ut på alle parronger og sitter der og spinner til stor oppmerksomhet. Salget av brikkene går tregt, men noe kom da inn 4 dollar og 600 rubler. Men masse brikker igjen. Alle deltakere på kurset skal få en hver også de på kontoret.

Spindekurset

Kurset har gått fint med litt begynneransker på rokkene, men det tok seg opp etterhvert og noen ble riktig flinke. De fikk en grundig opplæring i en rokks funksjoner, smøring og vedlikehold slik at de, når de fikk sin egen rokk kunne samle og skille den, smøre og regulere.

Vi måtte avlyse plantefargingen p.g.a. deltakernes jobbstart og barnas skolestart. Det burde vært avklart på forhånd, men som erstatning fikk jeg en ukes rundreise i Gobi med Gunn og Tunga. Her fikk jeg hilst på mange venner fra tidligere turer.

I stedet for dette ukeskurs fikk vi til plantefarging parallellt med spin-

ningen. Noen av deltakerne ble rene eksperter etterhvert og det benyttet vi til å gi dem en oppgave med å spinne to fulle sneller med tynnt garn som skulle brukes til effektspinning av nuppegarn.

Plantefarvning

En av deltakerne, en fra kontoret med en hytte i et skjermet område og jeg dro dit for å sanke planter. Vi kom tilbake ved 2-tiden og ble overrasket over hvor flinke de hadde vært. De som ikke hadde rokk hadde spunnet på håndtein.

Jeg informerte om plantene vi hadde funnet: ryllik, kongler og furukvister med lav, bjerkeløv og bark og hvilke farger de ville gi. Alt ble kuttet i småbiter og lagt i vann til neste dag.

Jeg underviste dem i effektvinning med to tråder og alle bunter helt fra den spede begynnelsen med overtynn og til fint totrådet garn ble lagt i vann og beiset med alun som jeg hadde med (det var å få på apotekene, og de fikk med oppskrifter

Garnet mærkes før det farves.

på mengder og framgangsmåte så de selv kunne eksperimentere videre hjemme).

Det ble en flott gul farge av bjerkebladene og grånyanser av ryllikk og furu. Ryllikken overrasket meg litt for på mine trakter har den gitt en gulrosa farge. Det kan bero på jordens beskaffenhet og hvilke mineraler den inneholder. Her ble den imidlertid lys grå og det kan tyde på jerninnholdet i jorden.

De ble overrasket over hvilke muligheter som åpenbarte seg med så enkle midler. Fikk oversatt noen samtaler hvor de planla strikkeprogrammer, ideer og oppskrifter som skulle prøves i småprosjektene.

Mange frø ble sådd under denne korte uken og jeg fikk mye ros for alt jeg har delt med dem. Vi hadde en fin avslutning med hele teamgruppen til te og snaks, salg og gaveoverrekkelser.

Teamgruppen fortalte om seg selv og hva vi drev med til daglig og Johanna fortalte historien om rokken hun bragte med og gav til prosjektet: Den var snekret av hennes far i gave til henne da hun var 14 år. I 25 år har hun brukt den til spinning av ull fra egne får, nå hadde den stått ubrukt i flere år mens hun hadde fått andre planer og ville skjenke rok-

ken til SPN-prosjektet. Samtidig ble hun og hennes mann med på turen.

Jeg fikk et par fine tøfler og en flaske vin av tre fra samme område og tlf.annheng fra en annen. Alle var fornøyde og ønsket seg rokk, men de blir fordelt etterhvert når oktobersendinga kommer.

På egen hånd

Og så er Gunn og jeg på egen hånd det meste av tiden i Tungas leilighet. Vi shopper og går på byens severdigheter. Sjekker epost og nyheter hjemmefra. Tar en drink på Ulaanbaatars høyeste bygning *Sky-light* i 23. etg.

Vi har hatt en fire dagers tur til Dundgobi til prosjektfolket der og besøkt Hamriid Hiid templet. Vi handlet på melonplantasjen. Mange gjensyn med kjente.

Der traff vi på den lille blonde fra 1996 som nå er en pen ung tenåring. Koselig møte og veldig overraskende for oss begge. Hun stod i en liten kiosk og solgte oss vann bl.a. og jeg spurte om hun gikk i skolen til Tunga. Jeg gjenkjente henne med een gang. Hun hadde fått bilder som jeg hadde sendt og husket mer og mer etterhvert. Hun fikk kontstrikka sokker og votter.

Vi var også heldige å møte hennes foreldre. Far var munk i templet og mor var hjelper. Han var vår guide på turen rundt Stupaene og til dinosaurus skjelettet. De fikk hver et par Gjertrudvotter (gaver gitt av min gode kollega til videresalg og gaver).

Turen gikk videre til *The Black Mountain*. Jeg gikk til kvinnestupaen og det kjentes i leggene. Vi bodde i luksusger i den velkjente ger-campen fra tidligere besøk. De har utvidet enormt og vi lå 2 netter her med besøk i området som nevnt.

Fredag gikk turen tilbake med bil via Sainshand. Møte med Tunga, læreren fra Unisef-skolen og hennes kompanjong som sydde utstyr til det nye templet i Hamriid Hiid. Et kjempearbeid med silkeduker, uroer av alle store slag og bannere med dusker, bon-boner og lignende. Et helt rom fylt. Tunga var like blid og smilende.

Gunn prøvde sin del som var bestilt i prosjektsystemen i Sainshand og fikk rettet på den. Den kom med bud lørdag kl. 13.30 og kl. 14.30 møtte vi tøffeldama på kafe Nara og byttet tøfler for penger. Søt blid jente med mange talenter: søm, filting, lappeteknikk, maling m.m. Hun fikk en hakkenål av meg på kurset.

Ellers fikk vi kjøpt flere tøfler og gaver til våre kjære og for videresalg. Og sist etter besøk på Gandan Hiid og velsignelse av min bønnekranse gikk vi hvert til vårt og jeg kjøpte broderte tøfler til mine jenter og Gunn belte til sin sønn.

Kl. er nå blitt 18.00 og vi venter på Tunga som har invitert oss ut på middag som avskjed siste kvelden. Vi gikk på en Cubansk restaurant og bestilte en cocktail mens vi ventet på biffretten. God mat. Dessert var noe som lignet karamellpudding.

Hjemme kl. 21.45 og i seng kl. 22.30 ... ferdig pakket.

Socialt Partnerskab Netværk blev oprettet i 2004 som en mongolsk NGO. Det mongolske navn på organisationen er *Niigmiin Tunshleliin Suldjee*, forkortet NTS, på engelsk *Social Partnership Network*, SPN. NTS består af lokalt forankrede organisationer i 15 aimag og distrikter.

Organisationens danske samarbejdspartner er *Dansk Mongolsk Selskab*. Projektet støttes finansiellet af Danida gennem *CISU Civilsamfund i Udvikling*. Den igangværende fase af projektet slutter i 2016.

Hjemrejse

Opp kl. 4.15 neste dag og ringte til Bulgan. Hun var oppe og de hentet oss presis kl. 5.30. Det var ikke mye trafikk men veien ut til flyplassen var under utbedring så det tok allikevel tid. Vi var der 6.30 og det gikk fint med innsjekkingen – ingen overvekt.

Vi satt ved siden av en av 3 nordmenn som hadde deltatt i Rally Mongolia. Spennende å høre litt om turen hans. Ellers sov han det meste og Gunn passet på at han fikk mat og drikke.

Vi er nå i Moskva og har en ventetid på 5 timer, men det går greit, vi rusler på skift og ser oss rundt. En herlig kald øl gjorde godt etter all travingen og bruk av de siste »grunker«.

På Lillestrøm ble jeg møtt av Eva (datter) og det var deilig. Hun overnattet før hun skulle på oppdrag for jobben med tidlig fly fra Gardermoen. Fint å bo så sentralt som vi gjør i Lillestrøm.

Snipp-snapp-snute så var det eventyret ute og hverdagen kan begynne igjen. ■

Kirsten Julie Smådahl
kirstjulie@gmail.com
www.juliedesign.org

Case sept. 2013:

Produktion, Orkhon Aimag

I 1990 mistede Batsanaa sin førlighet ved en arbeidsulykke. Under et 5 års sengeleje lærte han sig skomager-håndværket og formåede med besvær at ernære sin familie som sådan i årevis.

Siden 2009 har Batsanaa indgået i en af NTS' selvhjælpsgrupper i minebyen Erdenet, og i kraft af dette netværk og et mindre lån fra NTS har han sammen med 4 andre etableret en

blomstrende forretning med at sy støvler til nomader og fremstille dekorerede støvler til Mongoliets nytårsfest eller mange andre festlige lejligheder.

Materialerne er dyre, men bruttoavancen er alligevel ca. 50%. Batsanaa har opnået adskillige priser for sin fine, håndsnyede kvalitet og er overbevist om, at han kan sælge mere end dobbelt så mange støvler lokalt, hvis han bare kan finansiere en udvidelse af produktionen.

For nylig fik Batsanaa et lån fra de lokale myndigheder til at udvide sit arbejdsskur, øge produktionen og oplære og ansætte 2 personer yderligere i sin lille forretning. Han måtte imidlertid afsætte 1/3 af lånebeløbet til en kautionist for at få lånet.

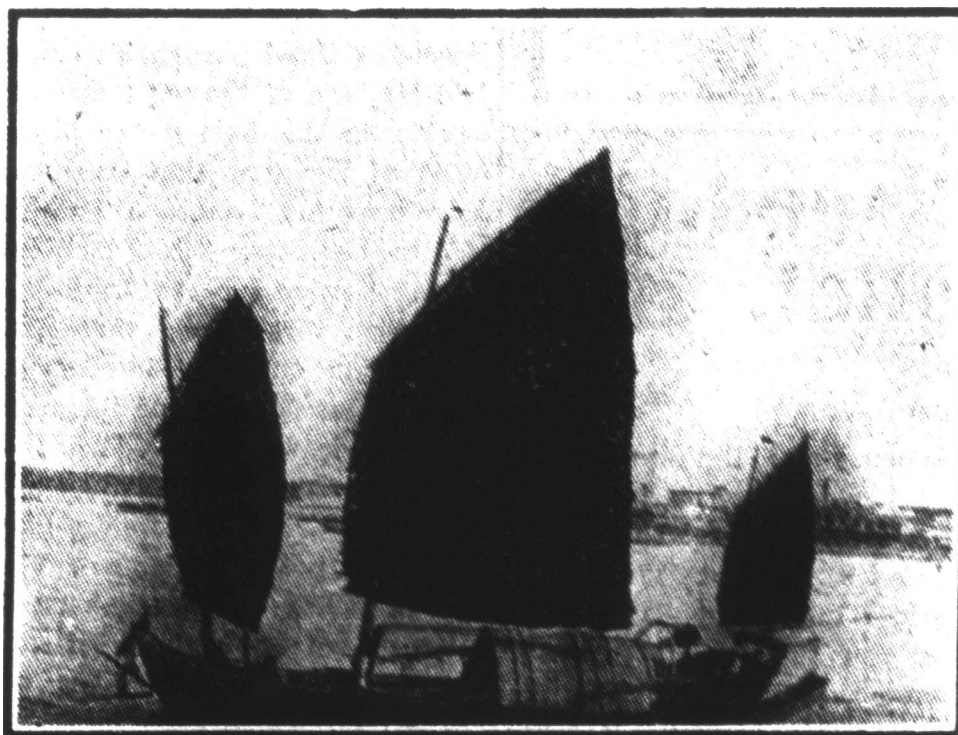
Batsanaa drømmer om at drive en lille skofabrik og få sine egne lokaler. Næste skridt bliver at købe 2-3 syntmaskiner mere og ansætte yderligere 4 medarbejdere. Derfor har han brug for et lån, og han ser frem til at spare penge op i NTS' *Credit Union*, så han kan få et lån på et senere tidspunkt.

Den danske Ekspedition til Mongoliet - II

I Østens Babylon.

Af Ekspeditionens Leder, Læge C. Krebs.

Lille Djunke paa Yangtse.

Dagens Nyheder

22. Juli 1923.

Shanghai, d. 10. Juni 1923.

Det er vel ingen Nødvendighed, at Livet altid skal tages saa tungt som en sammenfalden Sandkage, naar det – som man kan se – kan tages saa let som et Kys – Marengs, som de vist skrives –, jeg har ikke faaet min Kogebog ud endnu –, luttet Luft og en bitte Smule Sukker og Æggehvide. Vi Nordboer ødelægger mangan Gang Dagens bedste Timer ved absolut at skulle slæbe vore overflødige Forraad af Højtidelighed med os. Det lærte jeg ved mit Gensyn med „Han“s Sønner, som er Himmelens Sønner.

Da jeg satte Foden paa Landgangen i Shanghai, blev jeg modtaget med en festlig Vekselsang. Den udgik af Halsen paa to halvnøgne, muskuløse Kulier, der ved Hjælp af en Bambusstang bar en almægtig tung Kasse imellem sig. Den ene sang Æ-jæh, og den anden svarede U-juh, derefter igen Æ-jæh, U-juh, Æ-jæh, U-juh, medens de i hurtig Takt vaklede af Sted med deres Kasse. Det lød saa lystigt og uforknyt, og mindede mig om en tidlig Sommerdag i Urjan-chaj, hvor jeg kom til at overvære en Duet mellem en skalmøjebæsende Mongol og en kukkende Gøg i et nys udsprunget Lærketræ. Erindringen og de lystige, svedende Ansigter fik mig til at

smile, hvilket var for meget for de to forpinte Proletarer – som i Parantes bemærket var meget rigere end Rothschild. Deres Forraad af Glæde over Livet løb over. De smed Kassen og knækkede sammen af Grin. De saa paa mig og paa hinanden og slog Hænderne mod Knæene og lo, og faldt i hinandens Arme og lo: – Men jeg skyndte mig videre uden at vise aabenlys Munterhed, hvorved mit „face“ vilde have taget Skade, men langt borte fra saa jeg, hvordan de igen fik Kassen løftet og gik videre med fuld Musik.

Dog, den Vej – til Tilfredshed – er lukket for os, og vi gaar videre paa vor egen Vej, en lang og haard Vej, hvor der staar Gnister fra Hju-

lene, ligesom fra Age-Thors Kærre. Det er vor nordlige Skæbne, at vi har sære og fjerne Maal at slaas om, og kan vi faa en Ørken skudt ind paa Vejen, saa smager først det klare Vand fra Floden.

Østens Babylon er Shanghai, den By, hvor Mammon dyrkes ganske aabenlyst og uden Skam. Og det er uvist, om det vilde gaa den bedre end Sodoma og Gomorrha, hvis de samme Spørgsmaal blev stillet til den. Der opføres for Tiden et nyt og pragtfuldt Tempel til hans Ære, til Ære for Kong Mammon. Murene er Granit og Dørene Bronze, og Taget hæver sig op til en Kuppel, højt over alle Gudens andre Templer, der ligger i Række paa „the bund“ ved Jangtse-kiangs Bred. De kalder det nye Tempel Hongkong-Shanghai-Banken, men det er for og ved Mammon, det bliver bygget.

Det var Eftermiddag, da vi kom op ad den brede Flod, der er gul som Lerslam. Vi kom forbi hele Flaader af store kinesiske Junker, med høje, firkantede, brunrøde Sejl, høje Opbygninger agter ligesom paa Columbus' Skibe og paa Siderne af Stævnen to stirrende hvide Øjne. De krydsede sig ud mod Vind og Tidvand med stor Færdighed.

Saa snart „Malaya“ havde fortøjet, gik jeg i Land, fik fat i en Telefon i en kinesisk Tobakshandel og telefonerede til Konsulatet. Jeg vilde høre Nyt fra Fællerne i Amerika og spørge om Breve. Konsulen skulde ud men Brevene vilde blive lagt frem. Saa fik jeg mig en Richshaw og rullede gennem en endeløs Række straalende oplyste kinesiske Gader. – Hver Gang det hænder mig, efter længere Tids Fravær, at færdes i disse brogede kinesiske Millionbyer, maa jeg mindes Marco Polo, der for snart 600 Aar siden kom til disse Byer i „Cathay“ over Asiens Stepper. De var vældige og forbavsende den Gang som nu og saa ud efter hans Beskrivelse om trent som den Dag i Dag.

At beskrive dem helt var dog for ham som for mig en haabløs Opgave, for alt er til den Grad antipodisk og paa sin egen Maade, at der maatte een Bog til at beskrive Skomagerens Værksted og een til Skrædderens, og flere Bind var ikke nok til at afmale de forskellige Madværksteder, store Rum, aabne ud mod Gaden, med Ovne og Esser med Blæsebælge – og al Verdens Rariteter, „Hel- og Halvfabrikata“ udstillede i Rækkevidde for de forbipasserende. Der er halv- og helraadne Andæg og skimlet Skinke i alle Grader af interessant og mystisk Fordærvethed. Men de flade, gule Ansigter, der spiser af det, er blanke og afrundede, saa Maden synes at bekomme dem vel og at smage dem mere end vel.

Jeg sad i min Richshaw og lyttede til det jævne Klap af Kuliens bare Fødder mod Asfalten, medens vi kørte gennem lange, illuminerede Gader. Foran hvert Hus hang lange flagrende Skilte af hvidt Lærred med paasyede, røde kinesiske Bogstaver. Det er skønne og karakterfulde Tegn, som jeg aldrig kan se uden et stærkt Ønske om at kunne tyde dem. Men Tanken om de 40,000 forskellige Tegn og et Livs Studium, før man naaer til den skjulte Visdom og Poesi i de gamle Skrifter, skræmmer mig tilbage.

Dér er „the bund“, en bred Avenue med Plæner ved Flodens Bred, og til højre en Række af vel et halvt Hundrede Pragtbygninger af Granit. Alt sammen Banker, engelske, kinesiske, amerikanske, japanske og franske. Her skal ogsaa Ø. K. have sit Kontor.

Det er de haarde Mænd, Englændere og Amerikanere med Geddekæber, der sidder der inde i Granitemplerne og styrer Skibe og Junker over de store Have og bestemmelser, hvor meget Jangtse-kiangs 100 Millioner Kinesere skal betale for alt, hvad de faar. Men enten det nu er godt eller daarligt, den Tjeneste i

Stentemplerne, saa sætter Mammon sine Dyrkere i Stand til at holde dejlige Automobileer og smukke Villaer i den europæiske By. Maaske er det Hovedsagen. Der holder i Hundredevis af Automobileer paa „the bund“, og naar Kontortiden, som ikke er lang, er forbi, suser man hjem gennem den solstegete, larmende Kineserby til en Villa, gemt i en grøn og duftende Have ved „Bubbling Well Road“ for at nyde en kinesertilberedt „tiffin“ i en kølig, halvmørk Spisestue. Ofte er det en lille, bleg Ting af et Pigebarn med bare Arme, der kører de 60 Heste med Hyl gennem de menneskefyldte Gader – og den trætte Forretningsmand sidder paa Bagsædet med Benene op mod Kanten af Forsædet. De ser lidt trætte ud, Shanghai-Mændene men om det mest er Kampen om Sølv eller den allestedsparate „cocktail“ eller den lumre fugtige Varme, der suger Marven af dem, kan jeg ikke afgøre. For Resten er der een Mulighed til her i Babylon.

Mine Betragtninger afbrydes stadigvæk af Richshaw-Kulien, der hele Tiden gør mig skamløse Forslag. Da han har hentet mig ude ved Værfterne, og da jeg afviger fra Shanghai-Moden, maa jeg være en ny Mand, der har været længe paa Søen og altsaa et godt Objekt at arbejde med og for. I Videnskabens Interesse afbryder jeg ham ikke, men opmuntrer ham heller ikke, hvad der ogsaa er overflødigt. Ordene flyder som Honning fra hans Læber, medens han travler af Sted med lange, elastiske Spring. „You want go this place“. Han anbefaler paa det bedste alle mulige Steder og Racer, især „halfcast“.

— — —

Brevene bragte os Efterretninger fra Kammeraterne i U. S. A. [*Broderen Ove Krebs og Georg Rieffestahl*] – De ansaa det – af forskellige Grunde – for bedst at Støde til Ekspeditionen til Efteraaret. Selv

om det havde været rart at have dem med paa Turen gennem Gobi, maa vi bøje os for deres Grunde. Da Gobi-Turen næppe bliver en, man saa hurtigt ønsker at gentage, maa de forsøge at naa os over Vladivostock, Irkutsk, hvad der ikke skulde volde særlige Vanskeligheder nu, da vi har en Handelsaftale med Rusland.

Saa har vi nu her kun at vente paa „Panama“ med Godset og imidlertid sikre os Tilladelse til at faa Rifler og Amunition i Land.

Af vore landsmænd her i Shanghai var flere gamle Bekendte, og de modtog os med orientalsk Gæstfrihed. De fleste tjener „Store Nordiske“. – Det er en Forfriskning og en Opmuntring for en Dansker at se Store Nordiskes Hus i Shanghai, en pragtfuld Bygning af Granit; i den marmorklædte Vestibule ses en Bronzebuste af Suenson, „the Dane, who introduced the Telegraph in China“.

Vore Landsmænd bad os være deres Gæster i deres Tennisklub, saa længe vort Ophold varede, saa naar Solen en Gang imellem har villet skinne her i denne Regnvejsby, har vi været derude paa de fine Græsbaner paa „Recreation Grounds“. Det er en vældig Plads, hvor der paa een Gang er Plads for Væddeløb – lad mig med det samme i en Parentes fortælle, at det var en dyb og ærlig Glæde at gense de smaa, trodsige Mongolheste, de mest Udholdende og hidsige, der findes –, altsaa for Væddeløb, Polo, Cricket, Tennis, Golf og endnu flere Sportsgrene.

En Shanghai-Landsmand fortjener – af os – en særlig Omtale. Det er Bollerup-Sørensen af „Store Nordiske“. Han er nemlig Foregangsmand paa vort eget Omraade eller da en Del af det, nemlig hvad angaar Rejser i det indre Asien. B. S. har benyttet flere af sine Ferier, der er bestemt til Ophold i Hjemlandet, til Rejser i Mongoliet og i

Vestkina. Paa sin sidste Rejse, der strakte sig over næsten et Aar og gik til Bjergegnene omkring Jangtsekiangs Kilder, og som bragte ham indtil et Par Dagsrejser fra Lhassa, alle Asiensfarenes Drøm, har han foretaget Opmaaling og Beskrivelse af ukendte Strækninger i disse kinesisk-thibetanske Grænseegne og bragt flere Hundrede vellykkede Fotografier med fra sin Rejse. De geografiske Resultater bliver, saa vidt jeg har forstaaet, sendt til det engelske geografiske Selskab. Han, B.-S., rejste alene med en vekslende Karavane af Kameler og Heste.

Endnu en Landsmand vil jeg omtale her, skønt han ellers holder til i Nordkina, i Peking. Han er nemlig vor Ekspeditions gode Aand. Han hedder Albertsen og er i det kinesiske Telegrafvæsens Tjeneste. Det er ham, der har arrangeret Genoprettelsen af Telegrafforbindelsen gennem Mongoliet (Kalgan-Urga-Kiachta), hvad der har haft stor Betydning for Store Nordiske. I de to forløbne Aar, under de heftige kinesisk-russisk-mongolske fejder, har han ført en eventyrlig Tilværelse, altid paa Farten langs Linien over den vældige Gobi eller i Urga paa god dansk Vis mæglende og forhandlende for at faa sat fredeligt Arbejde i Stedet for opslidende Stridigheder.

Red. Arthur Bollerup Sørensen (1880-1932) foretog i 1909 en rejse til fods fra Peking gennem Gobiørkenen via Urga (Ulaanbaatar) til Kiachta ved den russiske grænse. Hans eneste ledsager var en mongol med sin kameltrukne kærre. Om rejsen til Tibet kan man læse i BS' tobindsværk fra 1951: 'Ad Asiens ukendte Veje'.

Kristen Peter Albertsen (1894-1977) var dansk telegrafingeniør, først ansat ved Store Nordiske Telegraf-Selskab (England, Rusland og Kina), senere ansat i en ledende stilling ved det kinesiske telegraf-

væsen. Hans egen beretning om bedrifterne i Mongoliet blev bragt i to føljetoner i Ger 31-36 og 37-41.

Da vi kom hertil, fik vi – af den første Mand, der kom om Bord – en lille Notits om at afvente hans Ankomst. Det maatte vi jo i alle Tilfælde af Hensyn til Godset, der kom bagefter med „Panama“. – Han kom saa efter nogle Dage til Shanghai og fortalte Nyt om Mongoliet. Han var brunet af Solen og sagde, at han var glad ved at se sine Landsmænd – sine mongolske Landsmænd skal det forstaas. Han havde skrevet os en lang Beretning om Forholdene, men den var kommet til Danmark et Par Dage efter vores Afrejse og var nu kommet Retur. Jeg citerer en Stump af det interessante Dokument, da det giver et godt Begreb om Personer og Forhold i den nye „Stat“, der aldrig har været en Stat i nogen Forstand, som vi kender Forbilleder til, og heller ikke er det nu, skønt Russerne prøver paa at lære Mongolerne noget moderne – endda hypermoderne. – Efter at have fortalt om Sovjetruslands dominerende Indflydelse, skriver han bl. a.:

„Premierministeren er en gammel Lamageneral fra Vesten, Chahan Tse Gegen Da Lama, og det er vist kun Politik, der har sat ham dér, idet han har hele Distriktet fra Uljasutaj vesterud bag sig og altsaa er en farlig Mand. Han er led og ked af Bestillingen, men tør vist ikke sige den op. Han er vist ikke saa lidt kineservenlig eller maaske rettere „af den gamle Skole“. Udenrigsministeren, og samtidigt den mest fremstaaende Person indenfor den mongolske Regering, er gamle Zeren Dordji. Den Mand giver aldrig et direkte Svar. Han er Diplomat. Han var blandt de Mongoler, der blev sendt til Moskva for at bede om Sovjets Hjælp for Konstruktionen af den mongolske Republik. Han er stærk i sin Uudgrundelighed og en af de Mongoler, som Russerne ikke

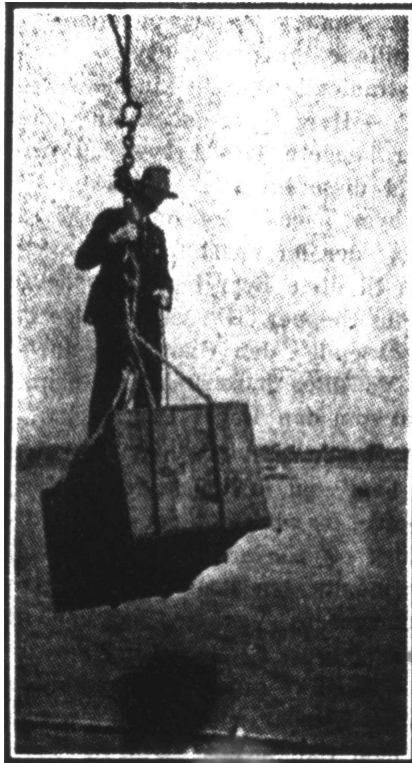

rigtigt tør lægge sig ud med. Gennem ham maa alle Udlændinge søge, og som Ven er han vist uvurderlig. Finansminister Danzan, som ogsaa var med i Moskva. Han var i sin tid Bydreng hos Kotov, meget antirussisk og antikinesisk, men „pro-foreigner“. Krigsministeren er Suki Bata, tidligere Slagter, det haardeste Ansigt, jeg har set, en Mand, som man aldrig kan være sikker paa. Prins Tsetsenkhan er vist Justitsminister med Burjatan Badmashapov som Associate-Minister. B. er, tror jeg, den Mand, man kan have mest Fornøjelse af at have for sig en hvilken som helst Dag i Mongoliet. Oprindeligt russisk Kavaleriofficer besiddende en meget høj Uddannelse gik han over til mongolsk Tjeneste og er, trods alle de mange Omvæltninger stadig populær blandt alle. Hans Kone er tysk. Han har deltaget i flere videnskabelige Ekspeditioner i Mongoliet og var blandt andet knyttet til den nu arbejdende amerikanske (Roy Chapman Andrews).“ — —

A. raadede os til absolut at sørge for at komme paa en god Fod med de nye Magthavere i Urga, og det syntes mig rigtigt. Han mente, at en af os burde tage direkte til Urga og skaffe de fornødne „Papirer“, men det syntes mig af forskellige Grunde mindre praktisk.

Jeg har tværtimod besluttet, efter alt, hvad jeg har hørt, at gaa uden om Urga og dermed opgive Automobilruten og Automobiler. Jeg paatænker nu at danne en Karavane i Kalgan, helst med Vogne og Heste, der vil kunne bruges senere. Vi vil saa sætte Kursen et par Kompasstrøger vestligere end Kalgan-Urgavejen, den Store Nordiskes Telegraflinie følger gennem Gobi. Det bliver lige mod et stort Kloster, der hedder Van Kuré, et Kloster jeg besøgte paa min tidligere Rejse. Der bor der en Russer-Mongol som jeg den Gang boede hos og blev Ven med, skønt han forsøgte at snyde mig med en

vanvittig Hest. — Saa vil jeg senere, naar vi er paa vort Sted, tage til Urga og fortælle den levende Buddha og de mongolske Ministre, at nu er vi der og tænker paa at blive der.

Gods indlades i Shanghai.

Red. I 1924 blev »den levende Buddha«, Bogd Khan, med status af åndeligt og politisk overhoved myrdet, og Den mongolske Folkerepublik udråbt.

Turen bliver paa den Maade nok saa interessant og en god Skole for Mændene. — „Kæmpen“ [Kaj Borgstrøm] er i de sidste Uger her i Shanghai blevet drillet jævnlige med Ørkenens Rædsler. Chefen har benyttet Gobi som en Trusel imod ham — „vent, til vi kommer udenfor Muren“.

— — —

Vi boede straks efter vor Ankomst hertil paa Hotel „Ka-Lee“. Skønt det ikke er det dyreste Hotel, og skønt vi fik Dobbeltværelser og Moderation, kostede det os dog 18

Dollars om Dagen, hvilket er Prisen for en Mongolhest oppe i Hjertet af Mongoliet. Da vi ikke havde Raad til at give en Hest om Dagen, søgte og fandt vi en møbleret Lejlighed. Kvarteret var ikke i Nærheden af Villahaverne og Huset nærmest et toetages Hønsehus med en Stump Have foran. Det var altsaa et absolut Tab af „face“ her i denne penge-snobbede By. Men som Manden med det brækkede Næseben [læs: forfatteren — red.] sagde, „jeg har alligevel ikke noget face, der er værd at omtale, saa hvad gør det.“ Stedet opfylder sin Hensigt, idet det kun koster en Hest om Ugen. Desuden er Folkene Russere, saa „Mændene“ lærer Sproget — saa meget hurtigere, som Konen er køn.

Det skulde jo nødigt gaa os som en Ekspedition fra et Broderland, en Ekspedition, der var her for nylig, og som rejste hjem den gale Vej nemlig den samme, ad hvilken den var kommet ud. Samme Ekspedition var slet afbalanceret, idet der var et Par Graaskæg, der sad inde med al Videnskaben, og et Par glatbarberede eller dog kun krigersk moustachede, der var „praktiske“, og som havde alle Pengene, og de havde endda mange. De glatbarberede blev fristede af „Babylon ved Nat“, og en Dag maatte saa Graaskæggene tage Hjem igen, endda paa Konsulatets Bekostning. Heraf ser man Svagheden ved Nutidens Videnskab. Den er for specialiseret. Ellers maatte Zoologen noget før have erkendt den særlige Afart af „homo sapiens“, der var hans praktiske Ledsager.

Men hvad Magt har Babylon over den, der har svoret til en nordisk Stjerne. — — On we go.

Red. Avisartiklen bringes her i sin helhed. I næste nummer er ekspeditionen nået til Indre Mongoli på den anden side af Muren, hvorfra Krebs skriver hjem om oplevelserne i Peking og havnebyen Tientsin.

Mongoliets blå himmel er blevet grå

Hundredtusindvis af hyrder er søgt til Mongoliets hovedstad Ulaanbaatar på flugt fra hårde vintre og ørkendannelse og på jagt efter økonomiske muligheder. Her bor de i fattige teltbyer, og deres traditionelle levevis har gjort byen til verdens næstmest forurenede.

En due giver med sin ene vinge Otgenbayar en velplaceret lusning på kinden. Den 37-årige mand står ubevægelig, mens virvaret af duer basker rundt om hans øren for at skaffe sig adgang til kornene i hans hænder.

»Det giver mig en smule fred at komme her og fodre duerne«, siger Otgenbayar, der står foran Betup-templet i Mongoliets hovedstad, Ulaanbaatar. »Det giver mig tid til at tænke over livet her i byen og det liv, jeg havde tidligere.«

Otgenbayar var hyrde, men søgte til hovedstaden for lidt over 3 år siden. »Vi havde ikke andet valg«, konstaterer han.

I det seneste årti er Mongoliet blevet ramt af flere usædvanligt langvarige og barske vinterstorme. Det har haft katastrofale følger for hyrderne og deres kreaturer. Også for Otgenbayar og familie. Næsten alle hans dyr døde i de første måneder af 2010. Køer, heste og får.

»Hvis man ikke har dyr, kan man ikke overleve uden for byen«, siger han. »Så vi tog vores telt og flyttede hertil.« Otgenbayar havde en fætter i Ulaanbaatar, der skaffede ham arbejde på en byggeplads.

»Vi har været heldige. Vi har mange flere penge i dag, og de har flere muligheder i byen end ude på græsmarkerne«, siger han og peger på sin datter og søn, som han lige har givet en pose korn mere, som de kaster ud til duerne.

Otgenbayar savner dog noget fra sit liv som hyrde: »Stilheden og den

blå himmel«, siger han. Og der er særligt én ting, han har svært ved at vænne sig til i byen: forureningen.

Det paradoksale er, at Otgenbayar, der efter eget udsagn har forsøgt at leve i pagt med naturen, nu er medvirkende til Ulaanbaatars voldsomme forurening. Mongoliet er kendt for sin klare blå himmel, men i hovedstaden er himlen grå, og smoggen ligger tungt over byen. Forureningen her er langt værre end i nabolandet Kinas hovedstad, Beijing, hvor den massive smog jævnligt påkalder sig overskrifter i verdens aviser. Ifølge verdenssundhedsorganisationen WHO er Ulaanbaatar verdens næstmest forurenede by, kun overgået af iranske Ahvaz. Men årsagen til forureningen i Ulaanbaatar er unik.

Katastrofal forurening

Smoggen skyldes ikke røg fra fabrikker, som der er ganske få af her, og selv om der er sket en stor stigning i antallet af biler i byen, er det heller ikke den primære årsag. Den største kilde til forurening er en konsekvens af hastig urbanisering i kombination med den traditionelle kultur, hyrder som Otgenbayar har taget med sig til byen.

I de seneste 2 årtier er omtrent 700.000 mongoler – overvejende hyrder – flyttet fra de vidtstrakte stepper til hovedstaden, og langt hovedparten af dem har slået sig ned i udkanten af byen i deres traditionelle runde telte – kaldet ger. Om

vinteren i Ulaanbaatar – verdens koldeste hovedstad, hvor temperaturerne kan komme helt ned på minus 40 grader – kommer 60-70% af byens forurening fra de gammeldags kakkelovne, som opvarmer teltene. For at overleve de brutale vintre fyrer de tidligere hyrder med kul, træ og affald i ovnene. Og det gør, at partikelforureningen i byen er 6-7 gange højere end WHO's mindst strikse grænseværdier. Ifølge en undersøgelse fra *Simon Fraser University* i Canada er konsekvensen, at mindst hver tiende dødsfald sker på grund af partikelforureningen.

Ulaanbaatars sundhedsmyndighed advarer om, at der er sket en drastisk stigning i antallet af børn med medfødte sygdomme og i antallet af patienter med vejrtrækningsproblemer. Hårdest ramt er tilflytterne i de fattigere ger-distrikter, hvor over halvdelen af byens 1,2 mio. indbyggere bor. Her er forureningsniveauet ofte dobbelt så højt som i andre dele af byen. Mongoliets præsident, Tsakhiagiin Elbegdorj, har betegnet forureningen og truslen mod befolkningens helbred som en »katastrofe«.

»Vi ved, det forurener, men vi ville ikke kunne overleve, hvis vi

ikke brugte vores ovn«, siger Undarmaa, en kvinde i slutningen af 40'erne, som kom til Ulaanbaatar med sin familie for 4 år siden.

Hun bor i sit telt i bakkerne lige nord for centrum af hovedstaden sammen med sin mand, to voksne døtre og barnebarnet Enkhtaivan på tre. Midt i teltet står kakkelovnen med en blikskorsten, der stikker ud af teltets top. Jorden i teltet er dækket af gulvtæpper. Der er en sofa og senge. Familien er blandt de heldige, der har adgang til elektricitet. De har derfor også et køleskab og et lille fjernsyn. Vand henter de 10 minutters gang fra teltet.

»Hvis det ikke var for forureningen, ville vi ikke have noget at klage over«, siger Undarmaa, hvis 3-årige barnebarn ofte har vejrtrækningsproblemer.

Foto: Martin Gøttcke

Hurtige klimaændringer

De mongolske hyrder har boet i disse transportable telte i århundreder. De har hurtigt kunnet pakke dem sammen og rejse til bedre græsningsarealer på landets enorme stepper. Men nu bor mange af dem permanent her i udkanten af Ulaanbaatar. Mens flere er kommet hertil efter de hårde vintre, er mange andre som Undarmaa og hendes fami-

De tusinder af kakkellovne i ger-områderne er hovedårsagen til luftforureningen i Ulaanbaatar. Foto: Elisabeth Victoria Friis

lie blevet tvunget væk fra deres græsmarker på grund af ørkendannelse – forårsaget af klimaforandringer og overgræsning. FN vurderer, at op mod 90% af landet, der er næsten lige så stort som Vesteuropa og kun har 3 mio. indbyggere, nu er dækket af skrøbelig tør jord. Ørkenvandring får Gobi-ørkenen til at udvide sig med 10.000 km² om året, og landets regering har sagt, at Mongoliet formentlig mærker effekten af de globale klimaændringer »langt hurtigere end noget andet sted i verden«. De seneste 70 år er Mongoliets gennemsnitstemperatur steget med 2,14 grader – langt mere end det globale gennemsnit.

»Der var ikke mere mad til dyrene«, siger Undarmaa om årsagen til, at hun og hendes familie flyttede til byen. »Der var ikke mere græs. Miljøet kunne ikke holde til os.«

Her i Ulaanbaatar er det familien, der næsten ikke kan holde til miljøet. »Forureningen er blevet værre«, fortæller Undarmaa. Hun peger på barnebarnet og siger: »Hun bliver hele tiden syg og har vejrtrækningsproblemer.«

3-årige Enkhtaivan bliver så vidt muligt holdt inde i teltet. Når hun skal udenfor, binder de et halstørklæde om hendes mund og næse i håb om at skåne hende fra den værste forurening.

»Hun ville ikke have de problemer, hvis vi stadig levede ude på græsmarkerne«, siger Undarmaa. »Men nu er vores liv her.«

Undarmaa tjener nu penge ved at gøre rent hos en sydkoreansk familie i centrum af byen. Hendes to døtre arbejder i en skønhedssalon. Og manden er på en byggeplads. »Hvis det ikke var for forureningen, ville vi ikke have noget at klage over«, siger hun.

Mælk til himlen

Flere af tilflytterne søger mod traditionen i desperation over de problemer, forureningen påfører deres familier. En af dem er den 35-årige mand Ganbold, som er i færd med at ofre en liter langtidsholdbar mælk til himmel og jord.

»Jeg gør det for min datters helbreds skyld«, siger han om det shamanistiske ritual.

Han står på toppen af en bakke, hælder mælken op i en lille kop og kaster den op i luften, mens han går rundt om en stenhøj og mumler sin bøn. Duerne, der sidder på stenene, bliver også plasket til med mælk og ryster deres fjer.

Ganbolds 5-årige datter har astma. Han er sikker på, at det skyldes forureningen. »Vi kan ikke selv beskytte hende«, siger faren. »Så jeg beder til, at andre kan.«

Ganbold har boet i Ulaanbaatar i 6 år. Han vil ikke tilbage til græsmarkerne, men vil gerne væk fra teltområdet og ind i centrum af byen. Fra toppen af bakken har han udsigt over hovedstaden og dens store kontraster, som kun er blevet større siden 1990, da Mongoliet opførte sig med at være en sovjetisk satellitstat og blev demokratisk.

På den ene side af bakken er der udsigt til et ger-distrikt med telte og røg fra skorstene. Her er vejene en blanding af jord og is, og det er de færreste telte, som har adgang til elektricitet, rindende vand, kloaker og centralvarme. Indbyggerne her bruger op mod 40% af deres indkomst på træ eller kul til at opvarme deres telte. På den anden side af bakken ligger boligblokke fra sovjettiden. De er faldefærdige, men lejlighederne dér har den eftertragtede centralvarme. Bag boligblokkene ligger hovedstadens centrum med skinnende højhuse, det tydeligste tegn på den hastige økonomiske vækst, som Mongoliet nyder godt af takket været dets store mængde råstoffer. I området omkring den centrale Sukhbaatarplads, hvor der indtil for nylig stod en statue af Lenin, er der nu luksusshoppingcentre og dyre biler på vejen.

»Herude mærker vi ikke så meget til den økonomiske vækst«, siger Ganbold, der for tiden er arbejdsløs. »Jeg håber, vi kan få flere penge og finde en måde at beskytte vores børn på.« ■

Martin Gøttke

Artiklen blev bragt i *Information* 3. januar 2014. Martin Gøttke er avisens korrespondent i Kina, bosiddende i Beijing.

Træ-Hestens år

31. januar 2014 – 18. februar 2015

I Kina falder nytåret på den anden nymåne efter vintersolhverv. I Tibet har man en anden måde at regne det ud på, så det nogle år betyder, at det tibetanske nytår falder omkring en måned efter det kinesiske. Mongolerne følger som regel det tibetanske år, men i år falder det tibetanske nytår, *Losar*, først 2. marts.

Østens kalendersystem bygger på en cyklus af 60 år, dannet af en kombination af 12 dyr (rotte, okse, tiger, hare, drage, slange, hest, får, abe, hane, hund, vildsvin) og 5 elementer (metal, vand, træ, ild, jord). En 60-årig cyklus starter hos kineserne med Rottens år og slutter med Grisens år, hvorimod tibetanerne starter deres cyklus med Harens år. I Kina blev månekalenderen startet i år 2637 før vor tidsregning af kejser Huang Ti. Vi befinder os midt i den 78. cyklus, som startede med år 1984 og går til 2044.

Hvad der i almindelighed vil ske for alle i Hestens år

Hestens år er sjældent en periode med omvæltninger eller dramatiske forandringer. Det er ikke det tidspunkt, hvor magtbalancen i verden ændrer sig, men snarere styrkes, og det vil føre til større politisk stabilitet. Dog vil der foregå politiske forandringer, mest hvor statsledere bliver sat fra magten. Hesten er sjældent langt fra den politiske legeplads, og har den kontrollen, forår-

sager den kun få ændringer. Det lidt, som ændres, ændres kun til det bedre.

På nationalt plan kan der opstå skandaler på grund af dårlig offentlig administration. Både personlige og offentlige udgifter bør bringes under kontrol, for at økonomien ikke skal løbe løbsk. Året vil dog have forøget handel og omsætning på verdensmarkedet. Et godt år for sporten, hvor nye rekorder sættes, som vil holde årtier frem.

Livet vil blive hektisk og spækket med eventyr for den, som vil. Menneskene vil være ubesindige, romantiske og sorgløse. En god tid for fremgang. Det er et år, hvor beslutninger og projekter vil blive sat i gang og gennemført effektivt og med fuld fart. Nøgleordet er handling. Alt er i gang, men man skal passe på ikke at tvinge sig for hårdt. Det bliver et givtigt, men udmattende år. Året vil dræne vores energi og efterlade os udmattede. Men det er også et godt år at udleve sine drømme i. Selv om tingene vil ændre sig hele tiden, skal man følge sin intuition.

Hestens år er et år, hvor alle ønsker at arbejde hårdt og samvittighedsfuldt. Hesten er selv kendt for sin flid og ihærdighed, men den sætter også pris på fritid og på at leve godt. Et hektisk år med meget arbejde for den, der er villig til at tage fat. Året vil give optimisme for mange projekter, og der vil være en generel god humoristisk atmosfære.

Et spændende år med store muligheder. Alvorlige konflikter kan selvfølgelig ikke helt undgås, men de vil ikke vare længe. Et år som aldrig står stille med store begivenheder i sport, kultur og politik. Kærligheden vil ramme hurtigt og hårdt i Hestens år.

I Hestens år vil man tilpasse sig langt mere til skiftende omstændigheder. Vejen frem er ikke at sidde i timevis i dyb grublen, men derimod at bruge de muligheder, der dukker op. Vær ikke bange for at tage imod råd fra andre.

Hvad der i særdeleshed vil ske i Træ-Hestens år for den, der er født i:

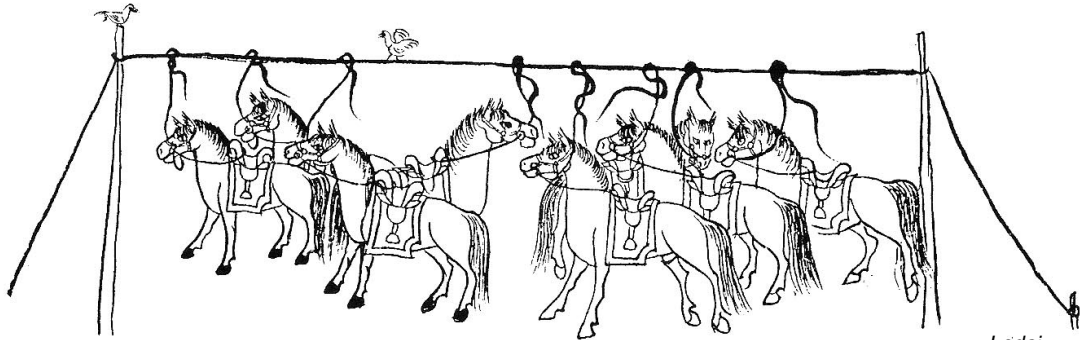
Rottens år (mus)

1900, 1912, 1924, 1936, 1948
1960, 1972, 1984, 1996, 2008

Tendens: Et omskifteligt år – vær på vagt

Generelt: Hestens år lokker ganske vist med megen glans og pragt, men samtidig opstår der risiko for, at Rotten kommer til at sprede sine kræfter på for mange ting. En hård og vanskelig periode for Rotten.

Økonomi og arbejde: Ofte vinder nye ideer ikke bifald. Det kan føre til frustrationer og en følelse af at blive overset. Rotten kommer pludselig ud for en masse konkurrence

Lodai

og må kæmpe med adskillige nytillkomne på sit eget område. Måske vil Rotten få gælds-krise eller gå glip af penge, som den ellers har krav på. Vær ikke dumsmart med penge. Lad være med at udlåne surt opsparede penge til andre. Venner som låner penge af Rotten har en tendens til ikke at betale lånet tilbage.

Helbred og fritid: Hestearret vil tvinge Rotten til at feste og underholde, sløse med pengene eller rode sig ind i retssager og konflikter.

Familien: I kærlighedslivet har Rotten en tendens til at fejlbedømme situationen, så den kan miste sin kæreste. Der er mange ting at passe på samtidig. Det er dog et godt år for at blive gift.

Oksens år (tyr, ko, bøffel)

1901, 1913, 1925, 1937, 1949
1961, 1973, 1985, 1997, 2009

Tendens: Et uroligt år

Generelt: Oksen er på bunden metodisk og gladest, når der er orden i sagerne. I Hestens år indtræder og stabiliseres de mere harmoniske aspekter af tilværelsen.

Økonomi og arbejde: Arbejdet giver resultater. Der er meget at fejre. Dette års problemer melder sig, når omhyggeligt lagte planer ødelægges af andre. Ulykkelig kærlighed eller uheldige finansielle affærer vil ramme Oksen, især hvis den er uforsigtig. Heldigvis er tålmodighed en af Oksens dyder, og flid lønner sig godt i det lange løb. Hen på efteråret vil de mørkeste skyer være drevet over, og det vil være muligt

for Oksen at konsolidere og værne om sine egne interesser.

Helbred og fritid: Uventet sygdom kan også forårsage forhindringer, så man ikke er i stand til at opfylde sine forpligtelser. Det er vigtigt at passe godt på sit helbred.

Familien: Der er mange muligheder, når det gælder romantik og kærlighed. Der vil dog være nogle små forhindringen, før Oksen når frem til de store oplevelser. Der kan være en bestemt person, Oksen har i tankerne, én den længes efter at være sammen med. Det vil være en god idé at gøre noget ved det.

Tigerens år

1902, 1914, 1926, 1938, 1950
1962, 1974, 1986, 1998, 2010

Tendens: Et optimistisk, et godt og fremgangsrigt år

Generelt: Alt vil ordne sig for Tigeren i løbet af året.

Økonomi og arbejde: Øget selvtillid og begejstring belønnes med et tilbud om at lede et interessant projekt. Økonomien vil blive god igen. Aldrig før har Tigeren tjent så mange penge så hurtigt. I Hestens år bliver der mulighed for at spare op. Det kan være meget klogt at lægge en del til side til senere brug. Mere uddannelse vil styrke Tigeren.

Helbred og fritid: En god tid for sport og rejser. Der er også megen festlig selskabelighed, særlig om sommeren.

Familien: Tigeren kan forvente mange gode nyheder vedrørende sig selv og sine nærmeste. Kærlighedslivet vil sikkert blive særdeles ak-

tivt. Men Tigeren skal være forsigtig med, hvad den gør ved sine hertesager. Er der en, som Tigeren har særlig kik på, så vis opmærksomhed og varme.

Harens år (kanin, kat)

1903, 1915, 1927, 1939, 1951
1963, 1975, 1987, 1999, 2011

Tendens: Et rigtig godt og udbytterigt år

Generelt: I Hestens år sættes tempoet ned, og der kommer mere stil over tingene. Resultaterne udebliver ikke. Man har det ovenikøbet morsomt. Det bliver en konstruktiv periode med positive oplevelser.

Økonomi og arbejde: Harens planer forløber uden problemer med mange gode resultater, dog med både glæder og ærgrelser. Haren må dog passe på de små detaljer, så de ikke udvikler sig til problemer senere. Det er vigtigt at holde øje med økonomien, som ikke er særlig god. Det vil tage tid, før den kommer i form igen.

Helbred og fritid: Haren har stor fokus på fornøjelser. Der bliver muligheder for mange rejser og megen repræsentation. Haren kan normalt godt lide at træffe nye mennesker, men alligevel kan noget af alt dette godt vise sig at blive kedeligt, særlig da det kan føre til konfrontationer. Men der kan komme uventede belønninger.

Familien: Husk at give tid til familien. Kærligheden er ikke uden tårer, men problemerne løses i de fleste tilfælde til sidst.

Dragens år

1904, 1916, 1928, 1940, 1952
1964, 1976, 1988, 2000, 2012

Tendens: Et kreativt og positivt travlt år

Generelt: I Hestens år foretrækker Dragen at føre sig frem i stedet for at bestille noget, men uden anstrengelser viser der sig ikke mange resultater. Dragen kan forvente en del usikkerhed og nogle ubehagelige overraskelser. En del uventede ting vil ryste Dragen, de vil i større eller mindre grad ændre Dragens livsstil. Problemerne vil dog heldigvis være af midlertidig art. Dragen bør være realistisk og ikke sigte for højt, men dog gribe mulighederne, når de er inden for rækkevidde.

Økonomi og arbejde: Et år hvor personlige ambitioner bliver tilgodeset. Skal Dragen overvinde dette års problemer, er der brug for stor diplomatisk sans. Som sædvanlig bruger Dragen penge som græs, men dette år lidt mere fornuftigt end ellers. For en gangs skyld kan den beslutte sig til at købe ting af varig værdi, snarere end hvad den lige har lyst til.

Helbred og fritid: Selskabeligt sker der en masse. Man kan vente sig megen fornøjelse af de mange kontakter, der skabes.

Familien: Gode og glædelige nyheder venter lige om hjørnet, måske fra en god ven i udlandet. Kærlighedslivet er stormfuldt. Der er udsigt til, at Dragen kan slutte en varig forbindelse med én fra et helt andet miljø. Hjemmelivet vil give megen glæde, og der kan blive tale om familieførøgelse. Året kan være gunstigt for romantik, men kæresten kan blive vanskelig og knotten. Med tålmod og kærlighed kan Dragen få det godt sammen med den, den holder af.

Slangens år

1905, 1917, 1929, 1941, 1953
1965, 1977, 1989, 2001, 2013

Tendens: Et aktivt, energisk og positivt år

Generelt: Nu vender optimismen tilbage. Et positivt år, dejligt og fuldt af liv. Et år hvor Slangen skal bide sig fast og ikke foretage pludselige forandringer. Tålmodighed og hovedet koldt er vigtigt for at forhindre Slangen i at løbe ind i unødige problemer. Forretningsmisforståelser, kærlighedsproblemer og lettere sår på kroppen kan forventes.

Økonomi og arbejde: Slangen kan komme ud for en del ubehagelige situationer. Der sker jævne fremskridt, men der er nogle usædvanlige fælder. Der må lægges vægt på meget arbejde. Slangen kan nu se resultatet af sit slid og høste, hvad der har været sået og arbejdet med i flere år.

Helbred og fritid: Husk at bruge lidt penge på fornøjelser. Det skal ikke alt sammen være kedelig fornuft.

Familien: I Hestens år vikler Slangen sig let ind i kærlighedseventyr, der ikke altid får en heldig udgang. I kærlighedslivet vil der være følelser af både savn og jalousi. Heldigvis vil det aftage mod årets slutning, hvor Slangen vil finde sin sædvanlige rytme.

Hestens år

1906, 1918, 1930, 1942, 1954
1966, 1978, 1990, 2002, 2014

Tendens: Et godt, fremgangsrigt og lykkeligt år

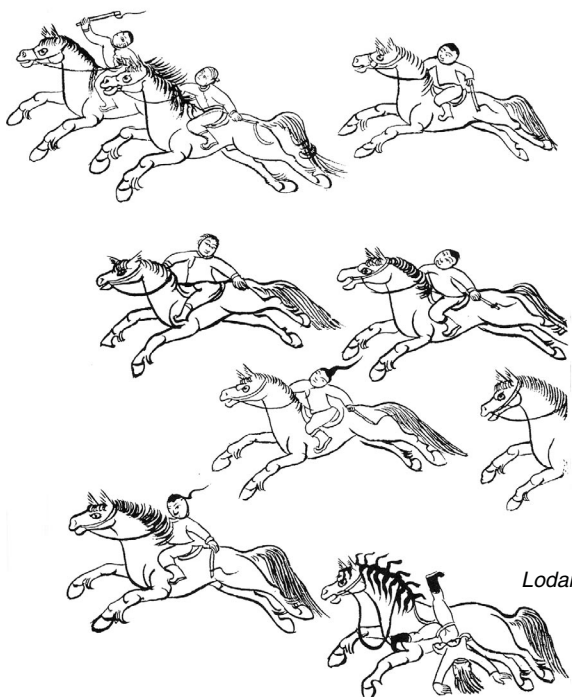
Generelt: Held og medgang på næsten alle områder og rigt på positive oplevelser. Dog bliver meget sat på spidsen, er uudholdeligt og ude af balance. Hesten er fuld af liv og humor med enormt overskud. Hestens selvtillid er i top med store forventninger til tilværelsen. Intet kan mislykkes for Hesten i dette år.

Økonomi og arbejde: Hesten må bruge mere tid på det praktiske arbejde. Problemer vil dog ofte finde en god løsning. Der er masser af muligheder for succes, når det gælder arbejde, bolig, partner og andre

personlige interesser. Er der ambitioner, er det tiden til at gøre noget ved dem. Indflydelsesrige personer er villige til at give Hesten bedre løn, men uenighed kan opstå, hvis Hesten forsøger at presse det frem.

Helbred og fritid: Hestens energi er helt på toppen, men den bør ikke tage nogen chancer. Det er et glimrende år for fester og rejser.

Familien: Hjemme kan Hesten med held give sig af med alt, hvad der har med boligen at gøre. Nye planer vil vokse, udvikle sig og blive anerkendte. Hesten bør følge sit instinkt, men skal undgå at ødelægge status quo i sine forhold.

Fårets år (ged)

1907, 1919, 1931, 1943, 1955
1967, 1979, 1991, 2003, 2015

Tendens: Et realistisk og hektisk år

Generelt: I Hestens år er der ikke mangel på noget. Fåret vil få mange muligheder. Fåret har en sund portion selvtillid, er meget ambitiøs og målrettet i sine handlinger og vil arbejde for sagen. Fåret ønsker at udforske, at forstå, at finde ud af mere. Fåret har i Hestens år et større overblik, mere tolerante holdninger og tænker mere klart og koncist end sædvanlig. Fårets ihærdighed vil belønnes i Hestens år. Fåret skal holde fast og vise andre, hvad det duer til.

Økonomi og arbejde: Der kan forventes gode økonomiske resultater. Et nyt syn på et gammelt problem kan løse det i årets løb. Del storlæde ideer med andre, men undersøg mulighederne grundigt, før der sættes ting i gang.

Helbred og fritid: Fåret vil få en kærkommen mulighed for at hengive sig til sine yndlingshobbyer og fritidsbeskæftigelser.

Familien: Kærlighed ved første blik kan være en mulighed. Overrask omgivelserne ved at gribe den sande kærlighed. Det vil være et særligt godt år at blive gift i eller at tage et eksisterende forhold til en bedre tilstand. Et godt år til at feste med vennerne.

Abens år

1908, 1920, 1932, 1944, 1956
1968, 1980, 1992, 2004, 2016

Tendens: Et glad og lykkeligt år i almindelighed

Generelt: I Hestens år sker der et virkeligt gennembrud. Aben finder sin rette vej og betræder den målbevidst. Et udmærket år, hvis den foruden sin sædvanlige opfindsomhed

tillige kan udvise forsigtighed, selv om der vil kunne opstå en del bekymringer og frustrationer. Vanskelighederne er til at klare. Der er masser af held. Aben vil ikke blive skuffet, hvis forventningerne bliver dæmpet noget ned.

Økonomi og arbejde: For at opnå succes skal Aben nok prøve at være stabil og opmærksom. Den kan få stort udbytte af at se lidt på fortiden, afpudse gamle minder og betragte dem med fornyet interesse. Der vil være muligheder for at gå i gang med noget nyt.

Helbred og fritid: Der er gode udsigter for rejser. Tag det med ro, når det gælder venner; vælg ikke venner efter om de kan hjælpe, men fordi de kan stoles på.

Familien: Det vil være en god idé at lytte opmærksomt til, hvad partneren siger. Vær fleksibel. Det er et godt år at blive gift i eller at bringe et partnerskab til et dybere niveau.

Hanens år

1909, 1921, 1933, 1945, 1957
1969, 1981, 1993, 2005, 2017

Tendens: Et vanskeligt år

Generelt: Hanen sætter sig for store mål, så resultaterne vil ikke svare til forventningerne. Det vil være klogt at sætte farten ned og vurdere situationen. I første halvdel af året må planer og holdninger re-

videres, men i sidste halvdel stiger optimismen. Hanen bliver mere glad og selvsikker, vover mere og tager større chancer. Andre yder opbakning, især partneren, som jo har glæde af Hanens livsoverskud. Hold ud, året vil ende godt.

Økonomi og arbejde: Nye muligheder vil opstå midt på året. De mennesker, Hanen møder, kan have en positiv og hjælpende virkning på Hanens fremtid. En mere positiv holdning på jobbet kan give gode resultater.

Helbred og fritid: I Hestens år står den personlige velfærd øverst på dagsordenen. Hanen har sine fornøjelser, men er tilbøjelig til at glemme andres lykke.

Familien: Familielivet vil stå i centrum med usædvanlig mange begivenheder, hvoraf nogle vil bringe glæde, andre bekymring. Der er desværre udsigt til, at det kan gå ud over forholdet til andre. Det er en meget vanskelig tid for kærligheden.

Hundens år

1910, 1922, 1934, 1946, 1958
1970, 1982, 1994, 2006, 2018

Tendens: Et gunstigt og fremskridtsvenligt år

Generelt: I Hestens år er Hunden her og der og alle vegne. Den er på pletten, så snart noget er på færde.

Økonomi og arbejde: Økonomien er fin for tiden. Måske skal der investeres med de ekstra penge, men mulighederne bør undersøges grundigt, inden der satses. Der er stor sandsynlighed for, at Hunden kommer ud at rejse i forbindelse med en velfortjent ferie eller i forretningsøjemed. Der er gode udsigter for både handel og fritid i årets løb.

Helbred og fritid: Den fester, er vældig selskabelig og eventyrlysten. Et lyst og positivt år med stort livsoverskud og trang til igen at møde verden med åbne arme.

Familien: Ved at sprede glæde omkring sig øger Hunden sin selvtilid. Især parforholdet nyder godt af det. En familieførøgelse kan være på trapperne. Et Hestebarn giver forældrene stor glæde gennem hele livet.

Grisens år (svin, vildsvin)

1911, 1923, 1935, 1947, 1959
1971, 1983, 1995, 2007, 2019

Tendens: Tilfredsstillende resultater

Generelt: I Hestens år føler Grisen sig ikke rigtig i sit es. Tingene udvikler sig trægt, og resultaterne er middelmådige. Et aktivt år med anledning til at få ryddet op.

Økonomi og arbejde: Økonomien vil nok kunne tillade en ferie med familien. Året har mindre problemer og et par behagelige overraskelser, men generelt er året stabilt. Der er hele tiden noget at gøre og ikke megen fritid.

Helbred og fritid: Året egner sig til at foretage en længere rejse.

Familien: Romantikken vil få en chance. Dog vil Grisens partner give en del uventet modstand. Det vil være klogt ikke at involvere sig med impulsive og uberegnelige mennesker. En ny forbindelse kan blive spændende, hvis der vises interesse.

Tsehnnav
Den gamle Vismand

Kinesiske dyreår

31. jan. 1900 – 18. feb. 1901:	Metal-Rotte	12. feb. 1956 – 30. jan. 1957:	Ild-Abe
19. feb. 1901 – 7. feb. 1902:	Metal-Okse	31. jan. 1957 – 17. feb. 1958:	Ild-Hane
8. feb. 1902 – 28. jan. 1903:	Vand-Tiger	18. feb. 1958 – 7. feb. 1959:	Jord-Hund
29. jan. 1903 – 15. feb. 1904:	Vand-Hare	8. feb. 1959 – 27. jan. 1960:	Jord-Gris
16. feb. 1904 – 3. feb. 1905:	Træ-Drage	28. jan. 1960 – 14. feb. 1961:	Metal-Rotte
4. feb. 1905 – 24. jan. 1906:	Træ-Slange	15. feb. 1961 – 4. feb. 1962:	Metal-Okse
25. jan. 1906 – 12. feb. 1907:	Ild-Hest	5. feb. 1962 – 24. jan. 1963:	Vand-Tiger
13. feb. 1907 – 1. feb. 1908:	Ild-Får	25. jan. 1963 – 12. feb. 1964:	Vand-Hare
2. feb. 1908 – 21. jan. 1909:	Jord-Abe	13. feb. 1964 – 1. feb. 1965:	Træ-Drage
22. jan. 1909 – 9. feb. 1910:	Jord-Hane	2. feb. 1965 – 20. jan. 1966:	Træ-Slange
10. feb. 1910 – 29. jan. 1911:	Metal-Hund	21. jan. 1966 – 8. feb. 1967:	Ild-Hest
30. jan. 1911 – 17. feb. 1912:	Metal-Gris	9. feb. 1967 – 29. jan. 1968:	Ild-Får
18. feb. 1912 – 5. feb. 1913:	Vand-Rotte	30. jan. 1968 – 16. feb. 1969:	Jord-Abe
6. feb. 1913 – 25. jan. 1914:	Vand-Okse	17. feb. 1969 – 5. feb. 1970:	Jord-Hane
26. jan. 1914 – 13. feb. 1915:	Træ-Tiger	6. feb. 1970 – 26. jan. 1971:	Metal-Hund
14. feb. 1915 – 2. feb. 1916:	Træ-Hare	27. jan. 1971 – 14. feb. 1972:	Metal-Gris
3. feb. 1916 – 22. jan. 1917:	Ild-Drage	15. feb. 1972 – 2. feb. 1973:	Vand-Rotte
23. jan. 1917 – 10. feb. 1918:	Ild-Slange	3. feb. 1973 – 22. jan. 1974:	Vand-Okse
11. feb. 1918 – 31. jan. 1919:	Jord-Hest	23. jan. 1974 – 10. feb. 1975:	Træ-Tiger
1. feb. 1919 – 29. feb. 1920:	Jord-Får	11. feb. 1975 – 30. jan. 1976:	Træ-Hare
20. feb. 1920 – 7. feb. 1921:	Metal-Abe	31. jan. 1976 – 17. feb. 1977:	Ild-Drage
8. feb. 1921 – 27. jan. 1922:	Metal-Hane	18. feb. 1977 – 6. feb. 1978:	Ild-Slange
28. jan. 1922 – 15. feb. 1923:	Vand-Hund	7. feb. 1978 – 27. jan. 1979:	Jord-Hest
16. feb. 1923 – 4. feb. 1924:	Vand-Gris	28. jan. 1979 – 15. feb. 1980:	Jord-Får
5. feb. 1924 – 23. jan. 1925:	Træ-Rotte	16. feb. 1980 – 4. feb. 1981:	Metal-Abe
24. jan. 1925 – 12. feb. 1926:	Træ-Okse	5. feb. 1981 – 24. jan. 1982:	Metal-Hane
13. feb. 1926 – 1. feb. 1927:	Ild-Tiger	25. jan. 1982 – 12. feb. 1983:	Vand-Hund
2. feb. 1927 – 22. jan. 1928:	Ild-Hare	13. feb. 1983 – 1. feb. 1984:	Vand-Gris
23. jan. 1928 – 9. feb. 1929:	Jord-Drage	2. feb. 1984 – 19. feb. 1985:	Træ-Rotte
10. feb. 1929 – 29. jan. 1930:	Jord-Slange	20. feb. 1985 – 8. feb. 1986:	Træ-Okse
30. jan. 1930 – 16. feb. 1931:	Metal-Hest	9. feb. 1986 – 28. jan. 1987:	Ild-Tiger
17. feb. 1931 – 5. feb. 1932:	Metal-Får	29. jan. 1987 – 16. feb. 1988:	Ild-Hare
6. feb. 1932 – 25. jan. 1933:	Vand-Abe	17. feb. 1988 – 5. feb. 1989:	Jord-Drage
26. jan. 1933 – 13. feb. 1934:	Vand-Hane	6. feb. 1989 – 26. jan. 1990:	Jord-Slange
14. feb. 1934 – 3. feb. 1935:	Træ-Hund	27. jan. 1990 – 14. feb. 1991:	Metal-Hest
4. feb. 1935 – 23. jan. 1936:	Træ-Gris	15. feb. 1991 – 3. feb. 1992:	Metal-Får
24. jan. 1936 – 10. feb. 1937:	Ild-Rotte	4. feb. 1992 – 22. jan. 1993:	Vand-Abe
11. feb. 1937 – 30. jan. 1938:	Ild-Okse	23. jan. 1993 – 9. feb. 1994:	Vand-Hane
31. jan. 1938 – 18. feb. 1939:	Jord-Tiger	10. feb. 1994 – 30. jan. 1995:	Træ-Hund
19. feb. 1939 – 7. feb. 1940:	Jord-Hare	31. jan. 1995 – 18. feb. 1996:	Træ-Gris
8. feb. 1940 – 26. jan. 1941:	Metal-Drage	19. feb. 1996 – 6. feb. 1997:	Ild-Rotte
27. jan. 1941 – 14. feb. 1942:	Metal-Slange	7. feb. 1997 – 27. jan. 1998:	Ild-Okse
15. feb. 1942 – 4. feb. 1943:	Vand-Hest	28. jan. 1998 – 15. feb. 1999:	Jord-Tiger
5. feb. 1943 – 24. jan. 1944:	Vand-Får	16. feb. 1999 – 6. feb. 2000:	Jord-Hare
25. jan. 1944 – 12. feb. 1945:	Træ-Abe	7. feb. 2000 – 23. jan. 2001:	Metal-Drage
13. feb. 1945 – 1. feb. 1946:	Træ-Hane	24. jan. 2001 – 11. feb. 2002:	Metal-Slange
2. feb. 1946 – 21. jan. 1947:	Ild-Hund	12. feb. 2002 – 31. jan. 2003:	Vand-Hest
22. jan. 1947 – 9. feb. 1948:	Ild-Gris	1. feb. 2003 – 21. jan. 2004:	Vand-Får
10. feb. 1948 – 28. jan. 1949:	Jord-Rotte	22. jan. 2004 – 8. feb. 2005:	Træ-Abe
29. jan. 1949 – 16. feb. 1950:	Jord-Okse	9. feb. 2005 – 28. jan. 2006:	Træ-Hane
17. feb. 1950 – 5. feb. 1951:	Metal-Tiger	29. jan. 2006 – 17. feb. 2007:	Ild-Hund
6. feb. 1951 – 26. jan. 1952:	Metal-Hare	18. feb. 2007 – 6. feb. 2008:	Ild-Gris
27. jan. 1952 – 13. feb. 1953:	Vand-Drage	7. feb. 2008 – 25. jan. 2009:	Jord-Rotte
14. feb. 1953 – 2. feb. 1954:	Vand-Slange	26. jan. 2009 – 13. feb. 2010:	Jord-Okse
3. feb. 1954 – 23. jan. 1955:	Træ-Hest	14. feb. 2010 – 2. feb. 2011:	Metal-Tiger
24. jan. 1955 – 11. feb. 1956:	Træ-Får	3. feb. 2011 – 22. jan. 2012:	Metal-Hare
		23. jan. 2012 – 9. feb. 2013:	Vand-Drage
		10. feb. 2013 – 30. jan. 2014:	Vand-Slange
		31. jan. 2014 – 18. feb. 2015:	Træ-Hest

Kilder

Barry Fantoni (1985): *Chinese Horoscopes*. 260 s. (London: Sphere Books Limited)

Kurt Allgeier (1986): *Kinesisk astrologi for alle*. 91 s. (København: Sphinx Forlag)

Derek Walters (1987): *Ming Shu – kinesisk astrologi*. 96 s. (København: Forlaget Komma)

Theodora Lau (1988): *The Handbook of Chinese Horoscopes*. 331 s. (New York)

Henning Hai Lee Yang (1995): *Dit Kinesiske Horoskop for årene som kommer*. 203 s. (Lyngø: Bogans Forlag)

Henning Hai Lee Yang (2011): *Det Kinesiske Horoskop 2012*. 260 p. (Lyngø: Bogans Forlag)

Lori Reid (1997): *The Complete Book of Chinese Horoscopes*. 136 s. (Shaftesbury: Element)

NB: Man skal ikke lade sig påvirke af, at tingene nu og da modsiger hinanden, sådan er livet nu en gang. Når man skal finde sit dyreår, så bemærk at januar-februar ofte tilhører forrige dyreår.

Aktuelt

The Mongol Messenger rapporterer:

Google Oversæt 13.12.13
Under sit besøg i Mongoliet i 2011 lovede Google-chefen Eric Schmidt at optage det mongolske sprog i firmaets internetbaserede oversættelsesprogram. Nu er løftet indfriet. Man kan således oversætte til og fra mongolsk fra ca. 80 andre sprog, herunder engelsk, russisk, arabisk, japansk, tyrkisk – og dansk.

Google Oversæt er et maskinoversættelsesprogram, der stilles gratis til rådighed af *Google Inc.*, og som gør det muligt at oversætte nedskrevet tekst fra et vilkårligt valgt sprog til et andet. Programmet benytter sig ikke af grammatiske regler, men er baseret på statistisk analyse.

UNESCO's kulturarv 13.12.13
På mødet i den Mellemstatslige Komité for Sikring af Immateriel Kulturarv, der blev afholdt i december 2013 i Aserbajdsjans hovedstad Baku, var der enighed om at optage mongolsk kalligrafi på listen over »Immateriel kulturarv med et påtrængende sikringsbehov«. Den traditionelle boligform geren med tilhørende skikke blev optaget på listen over »Repræsentanter for menneskedens immaterielle kulturarv«.

Cykelstier 27.12.13
Udviklingen af de første 58 km cykelsti med 20 planlagte stop går nu i gang i Ulaanbaatar. I alt skal der i løbet af 3 år anlægges 186,7 km cykelsti med 99 stop efter en arealudnyttelsesplan godkendt af byrådet.

Der vil blive etableret et stop for hver 2 km indrettet med et værksted til lapning af cykler, et kontrolkamera og vejskilte af international standard. Cykelstiprojektet »Ulaanbaatar Cykel« – det første af sin art i

Mongoliet – er udarbejdet efter en høring blandt byens borgere.

Husdyrbestanden 10.01.14
Ifølge Mongoliets Statistiske Kontors foreløbige optællinger er husdyrbestanden nået op på godt 45 mio. dyr, hvilket er en stigning på 4,1 mio. eller 10,2% i forhold til 2012. Hovedparten udgøres af får og geder med en bestand på hhv. 20,0 og 19,6 mio. dyr. Antallet af kvæg nåede op på 2,9 mio. og heste 2,6 mio. Bestanden af kameler gik op med godt 15.000 til 321.000 svarende til 0,7% af det samlede antal husdyr. Ifølge eksperter er Mongoliets græsningsarealer i stand til at brødføde en bestand på over 70 mio. husdyr.

The Economist Intelligence Unit

Vækstsprinter 17.01.14
The Economist Intelligence Unit (EIU) har offentliggjort sine forventninger til den økonomiske vækst i 2014, herunder over lande med den højeste vækstrate. Mongoliet ligger i toppen af listen med en vækst i BNP på 15,3%. Siden 2012 har Mongoliet på visse parametre været den hurtigst voksende økonomi i verden, stort set udelukkende drevet frem af råstofsektoren. Mongoliet efterfølges af Sierra Leone med 11,2%, Turkmenistan 9,2%, Bhutan 8,8% og Libyen 8,8%.

Ifølge EIU er der her tre forhold, der især gør sig gældende. For det først er alle landene – med undtagelse af Libyen – meget fattige. For det andet skyldes den høje økonomiske vækst råstofindustrien, hvor det ofte kun drejer sig om et enkelt råstof. Det tredje og måske vigtigste forhold er, at mange af de høje vækstrater skyldes salg af råstoffer til udviklingslande, ofte et enkelt udviklingsland.

Ovoo på toppen af det hellige bjerg Burkhan Khaldun i nærheden af Chinggis Khans formodede gravplads i Khentii Aimag.

Det stolte bjerg

Det mongolske bjerg Burkhan Khaldun blev på regeringskabinettets møde den 2. november 2013 erklæret for »Fædrelandskærlighedens Bjerg«, fordi det er så tæt forbundet med Det store Mongolske Imperium og Chinggis Khans historie. Man mener, at bjerget er et vigtigt symbol på mongolernes nationale stolthed og respekt for deres lands historie og kultur.

Burkhan Khaldun-bjerget er siden Bodonchars tid blevet tilbudt som Det store Mongolske Imperiums hellige bjerg. Bodonchar var stamfader til klanen Khiad Borjigin. Ifølge historiske kilder var Burkhan Khaldun og floden Gurvan Morons udspring et strengt beskyttet område kaldet »Det store Sted«.

Helligholdelsen af området ophørte i en periode efter 1920'erne af politiske årsager. På trods heraf sørgede den lokale befolkning for i al hemmelighed at holde traditionerne i hævd. Fra og med 1990 blev ceremonierne genoptaget.

The Mongol Messenger
45(1166):3 – 08.11.13

Hestehovedviolin på 30 etager

En 309 meter høj bygning af form som en hestehovedviolin – »Morin Khuur Centret« – skal opføres i hovedstadens Khan-Uul-distrikt. Byggeriet forventes færdigt i 2017.

Ifølge planerne skal hovedet på hestehovedviolinens velsignes. På stemmeskruerne vil der blive indrettet en stor platform af glas, hvorfra man kan nyde udsigten. På hallen placeres der en sølvpokalformet restaurant. En ringmur vil blive dekoreret med svastikamønstret. I kælderen indrettes der parkering for 439 biler. Friarealerne vil blive udformet, så de er behagelige at opholde sig på, og de vil blive udsmykket med motiver af historisk og kulturel art.

Selve instrumentkassen kommer til at bestå af 30 etager. På de første tre etager skal der indrettes ceremonihal, museum for den mongolske stat, biblioteket for de store khaner og præsidenten, verdensmuseum, et kunstgalleri, center for mongolsk afstamning, et astrologcenter, center for arkæologi og antropologi, Det mongolske Germuseum, Det mongolske Skriftmuseum, paladset for mongolsk digttradition og musikinstrumenter, bryllupssal og mange andre sale.

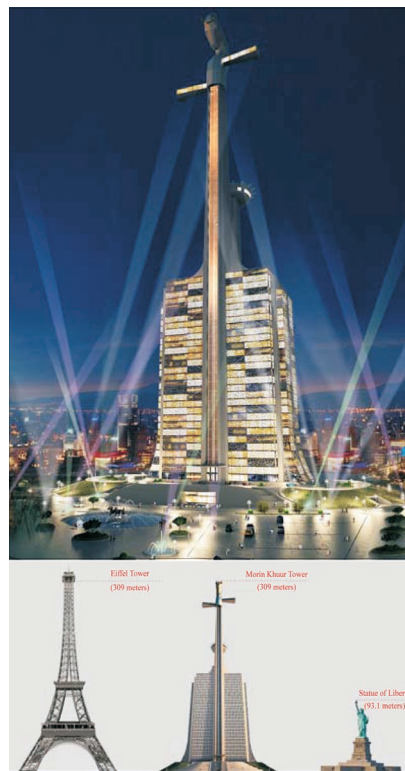
Receptionshallen skal leve op til de højeste internationale standarder. På andre etager skal der indrettes

kontorer for firmaer, et moderne servicecenter, hoteller, restauranter, udstillingsrum og souvenirshops.

Projektets initiativtager er den kendte kulturperonlighed og kunstner D. Erdembileg, som er kendt for udformningen af rytterstatuen i Tsonjinboldog og statuen af Maitreya Buddha.

Generaldirektøren for »Morin Khuur Tårnet« R. Gankhuyag siger: »Opførelsen af den 308 meter høje bygning sker for at hylde det mongolske nationalinstrument, Morin Khuur – hestehovedviolin – og gøre det kendt over hele verdenen. Vi vil udvikle projektet på grundlag af omfattende undersøgelser efter internationale standarder og efter udførlige arkitekttegninger. Byggeriet er beregnet til at skulle koste 300 mio. US\$. Vi påtager os ansvaret for de første investeringer og vil derefter samarbejde med andre finansielle institutioner og investorer.

Morin Khuur-bygningen vil blive 3 gange højere end Frihedsgudinden og næsten lige så højt som Eiffeltårnet. Vi har præsenteret tegningerne for præsidenten, der har udtrykt sin velvilje over for projektet. Vi er i dialog med regeringen og bystyret. I øjeblikket er vi i gang med at udarbejde materialet til en international udbudsrunde.«

Ifølge projektudviklere vil et arkitekttegnet kæmpebyggeri på 90.000 m² af international standard tiltrække flere udenlandske turister og dermed bidrage positivt til Mongoliets økonomi og turisme. Med byggeriet vil der blive skabt over 500 nye arbejdspladser.

D. Myagmarsuren
The Mongol Messenger
50(1171):8 – 13.12.13

3 mio. mongoler i '15

Ifølge Mongoliets Statistiske Kontor tegner det til, at befolkningstallet vil nå op på 3 mio. i andet kvartal af 2015. Hvis tallet vokser med 71.000 indbyggere i 2014, vil de 3 mio. dog være nået inden udgangen af 2014. De foreløbige tal viser, at

indbyggertallet nåede op på 2,929 mio. i slutningen af 2013, hvilket er en stigning på 2% sammenlignet med det foregående år.

I februar 1962 var befolkningstallet på 1 mio. indbyggere, mens 2 mio. blev nået i 1988. I dette år fødtes der ca. 75.000 børn, og det anses for at være rekordåret i Mongoliets historie. Siden overgangen til mar-

kedsøkonomi i 1990 faldt fødselsraten konstant, men vendte så igen i 2007, formodentlig som følge af, at de store årgange i 1980'erne nåede den reproduktive alder.

D. Myagmarsuren
The Monogol Messenger
01(1174):3 – 10.01.14

Danmark bringer lykke

Print	a a	б b	в v	г g	д d	e ye	ё yo	ж j	з dz	и i	й y	к k	
Braille	● ○ ○ ○ ○ ○	● ○ ○ ○ ○ ○	○ ● ○ ● ○ ●	● ● ○ ● ○ ○	● ● ○ ● ○ ○	● ○ ○ ● ○ ○	● ○ ○ ○ ○ ●	○ ● ○ ● ○ ○	● ○ ○ ● ○ ●	○ ● ○ ● ○ ○	● ● ○ ○ ○ ●	● ○ ○ ○ ○ ○	
Print	л l	м m	н n	о o	ө ö	п p	р r	с s	т t	у u	ү ü	ф f	
Braille	● ○ ○ ○ ● ●	● ● ○ ○ ○ ○	○ ● ○ ● ○ ○	○ ○ ○ ○ ○ ○	○ ○ ○ ○ ○ ○	● ● ○ ○ ○ ○	○ ● ○ ● ○ ○	○ ● ○ ● ○ ○	○ ● ○ ● ○ ○	○ ● ○ ○ ○ ○	○ ● ○ ○ ○ ○	○ ● ○ ○ ○ ○	○ ● ○ ○ ○ ○
Print	x kh	ц ts	ч ch	ш sh	щ shch	ь "	ы i	ь '	э e	ю yu	я ya		
Braille	● ○ ○ ○ ○ ○	○ ● ○ ○ ○ ○	○ ● ○ ○ ○ ○	○ ○ ○ ○ ○ ○	○ ○ ○ ○ ○ ○	○ ○ ○ ○ ○ ○	○ ○ ○ ○ ○ ○	○ ○ ○ ○ ○ ○	○ ○ ○ ○ ○ ○	○ ○ ○ ○ ○ ○	○ ○ ○ ○ ○ ○	○ ○ ○ ○ ○ ○	○ ○ ○ ○ ○ ○

Jeg har aldrig i længere tid af gangen været væk fra mit solbeskinne Mongoliet. Så det var en fantastisk chance for mig og et lykketræf, da Det nationale mongolske Blindesamfund (*Mongolian National Federation of the Blind – MNFB*) med støtte fra Dansk Blindesamfund sendte mig på et 4 måneders kompetenceudviklingsophold på Egmont Højskolen i Danmark. Egmont Højskolen er kendt for sit gode studiemiljø for handicappede.

Jeg var den første mongolske handicappede borger nogensinde, der fik denne mulighed for at studere i Danmark.

Det er nok bedst at starte med at forklare, hvorfor og hvornår der er etableret forbindelse mellem den danske og den mongolske blindeorganisation.

Vores to organisationer påbegyndte samarbejdet i 2006. Vi har i to sammenhængende faser med stor succes gennemført et udviklingsprojekt i Mongoliet med henblik på at forbedre vilkårene for de synshandicappede mongolske borgeres deltagelse i samfundslivet og udvikle det mongolske blindesamfunds ekspertise som fortaler for de synshandicappedes rettigheder.

I 2014 starter projektets tredje fase, som vil blive gennemført i Mongoliets landdistrikter, hvor de blinde har meget ringe mulighed for at begå sig, og hvor mange af dem er analfabeter.

Projektet har indtil videre været en stor succes og har gavnet rigtig mange blinde borgere i Mongoliet. Et af eksemplerne er, at Det mongolske Blindesamfund er blevet langt bedre til at udøve fortalervirksomhed, hvilket er til stor gavn for de blinde og svagsynede. Det var lidt af en sejr, da det lykkedes for organisationen at få indføjet flere nyttige bestemmelser i loven om handicappedes sociale beskyttelse.

For mit eget vedkommende har jeg draget personlig nytte af projektet gennem forbedring af mine levevilkår. Det er vigtigt for mig, at jeg gennem dette projekt arbejder for at forbedre andre blindes levevilkår gennem at sprede viden og kundskaber og støtte deres aktive deltagelse i samfundslivet.

Egmont Højskolen er placeret ved en smuk sø. På højskolen foregår der undervisning og mange aktiviteter, der baserer sig på den enkelte handicappedes behov og muligheder. Man bidrager til at øge deltagerens selvbevidsthed og giver dem

øget selvtillid til at tage styringen af deres eget liv.

Vi sidder ikke som skoleklasser, når undervisningen foregår. Undervisningen er skræddersyet i forhold til de individuelle behov og muligheder.

På højskolen arbejder studerende og undervisningsassistenter, og de yder en stor hjælp og omsorg for de handicappede ved måltiderne, ved badning og i almindelige dagligdags situationer. De arbejder uafbrudt og har altid travlt, men man kunne virkelig fornemme, at de har hjertet på rette sted, når de udfører deres arbejde. Det var beundringsværdigt at opleve.

Egmont Højskolen har 3 hold studerende, hvoraf det ene består af danske studerende. De to andre består af internationale studerende. Det ene af dem er studerende fra Japan. De kommer for at få kendskab til det danske velfærdssystem og udveksle erfaringer mellem Danmark og Japan.

Det tredje hold består af studerende fra den tredje verdens handicaporganisationer. Under deres ophold skal de udvikle deres kvalifikationer for at kunne yde deres bidrag til udviklingen af handicaporganisationernes muligheder for at forbedre levevilkårene for handicappede borgere i ulande. Det er Danmarks måde at yde bistand på til de handicappede i ulandene.

Jeg har kaldt min artikel »Danmark bringer lykke« fordi en del af den skat, som alle danskere betaler af deres indkomst, går til gode formål og til at støtte de meget fattige i verden. Tak for det!

I har et godt land, og jeg kom til at elske Danmark under mit ophold. Lad der blive flere af den slags gode nationer og mennesker i verden! ■

Delgermaa CH.

Delgermaa er socialarbejder ved *Mongolian National Federation of the Blind*.

DMS nyt

Årsrapport 2013

Bestyrelsen

Efter den ordinære generalforsamling lørdag den 16. marts 2013 konstituerede bestyrelsen sig som følger:

Ann Fenger Benwell
 Elisabeth Victoria Friis
 Anita Garbers
 Rolf Gilberg (formand)
 Lars Højer (webmaster)
 Jan Koed (næstformand, kasserer)
 Bulgan Njama (projektansvarlig)
 Burmaa Nyamaa
 Morten Axel Pedersen (suppleant)
 Leif F. Petersen (suppleant)
 Henrik Bo Thrane (sekretær)

Medlemsoversigt

	2012	2013	2014
Indre København	62	63	57
Storkøbenhavn	36	37	32
Nordsjælland	18	18	20
Hovedstadsomr.	116	118	110
Bornholm	1	1	1
Sjælland	26	24	22
Fyn	13	15	14
Jylland	41	41	39
Provinsen	81	81	76
Grønland	4	5	4
Europa	3	4	2
USA	4	1	1
Total	208	209	192

Medlemmer

Det samlede medlemstal er i årets løb faldet med 17 medlemmer fra 209 til 192 pr. 1. januar 2014. I årets løb kunne vi sige velkommen til 4 nye medlemmer. Medlemstallet fordeler sig med 2 æresmedlemmer 118 enkeltmedlemmer og 36 husstandsmedlemskaber. 12 medlemmer blev slettet grundet restance. Der er ikke nogen umiddelbar forklaring på det relativt store frafald i forhold til de tidligere år.

Medlemsmøder

Samtlige møder blev afholdt i Medborgerhuset på Danasvej 30B, Frederiksberg.

- *Medlemsmøde 117*

16. marts, kl. 15-22

Ordinær generalforsamling med forårsfestmiddag

Siden Selskabets stiftelse i 1990 og frem til denne generalforsamling havde Søren Haslund-Christensen deltaget aktivt i bestyrelsesarbejdet. Generalforsamlingen gjorde ham til æresmedlem nr. 2. Se det udførlige referat i Ger 84:26-27.

Det efterfølgende filmprogram tog ca. en time og viste Albert Kahns verdensarkiv om Mongoliet, et interview med Ove Krebs om sin tid i Mongoliet 1924-25 og musikvideoen *Danish Men of Bulgan Tal*. Forårsfesten var som sædvanlig hyggelig og munter. (35 voksne deltagere og 10 børn)

- *Medlemsmøde 118*

20. april, kl. 15-17

Farlige rigdomme

Antropologen Mette M. High fortalte om sin forskning blandt Mongoliets illegale guldgravere i Uyan-ga Sum, Övörkhangai Aimag, hvor High har boet hos lokale familier og fået indsigt i deres levevilkår. (25 deltagere)

- *Medlemsmøde 119*

25. maj, kl. 15-17

Rigtige venner?

Mikkel Bunkenborg, adjunkt ved Kinastudier, Københavns Universitet, fortalte med udgangspunkt i et forskningsprojekt om en række konkrete kinesiske projekter i Mongoliet og om de komplicerede relationer, der opstår mellem mongoler og kinesere, dér hvor kinesiske firmaer etablerer sig i Mongoliet for at dyrke landbrug, drive miner og udvinde olie og andre råstoffer. (20 deltagere)

- *Medlemsmøde 120*

5. oktober, kl. 15-17

Danskere i Mongoliet

Middelalderarkæolog og forlægger Jens Vellew talte levende om sit arbejde med at samle oplysninger om de danskere, som i 1923 tog til Mongoliet. Ud over at bevare flest mulige data om disse danskere sigter arbejdet mod en ekspedition, »Den Femte Danske Centralasiatisk Ekspedition til Mongoliet«, hvor man i Erdenebulgan vil forsøge at lokalisere Danskergården. På stedet er der endnu mongoler, som husker danskerne. Resultaterne er planlagt til at udkomme som bog. (20 deltagere)

- *Medlemsmøde 121*

25. november, kl. 15-17

25 år turist i Mongoliet

Etnografen Rolf Gilberg causerede over sine syv rejser til Mongoliet (1980-2006), dels med personlige oplevelser, dels mere generelt om udviklingen i landet. (30 deltagere)

Mongolsk besøg

På grund af tidsnød var det kun bestyrelsen, som den 3. maj 2013 fik mulighed for at sige farvel til Mongoliets afgående ambassadør til Danmark, dr. Baldan Enkhmandakh, som har virket i 4 år ved Mongoliets ambassade i Stockholm.

Medlemsbladet Ger

Også i 2013 udgav Dansk Mongolsk Selskab 4 numre af Ger – Ger 83 (feb.); Ger 84 (maj); Ger 85 (sept.); Ger 86 (dec.) – hver på 28 sider A4 i farver. Bladet bragte historiske beretninger, personlige oplevelser, oplysninger om det moderne Mongoliet og om Dansk Mongolsk Selskabs projektarbejde i Mongoliet.

Ger 36-81 er i årets løb blevet lagt på Selskabets hjemmeside, hvor de er tilgængelige for alle. Resten af Ger vil blive lagt samme sted

Dansk Mongolsk Selskab

Regnskab for perioden 1/1-2013 – 31/12-2013

RESULTATOPGØRELSE	2012	2013
Indtægter		
Kontingent	33.450,00	31.250,00
Administrationsbidrag NGO	40.000,00	40.000,00
Portostøtte	1.170,63	1.154,39
Gaver	0,00	0,00
Diverse	30,00	25,00
Rente (giro)	0,00	0,00
Rente (Lån & Spar)	0,00	0,00
	74.650,63	72.429,39
Udgifter		
Kontorhold	434,65	1.772,18
Ger, trykkeudgifter	33.625,00	33.625,00
Ger, porto indland	9.731,00	9.626,60
Porto	5.567,00	5.366,50
Internet	6.807,50	4.557,50
Medlemsmøder	6.591,60	10.432,35
Repræsentation	837,00	590,00
Overført til Jubilæumskonto		10.000,00
Diverse	4.705,34	963,35
<u>Gebyr (giro og L&S)</u>	307,00	348,00
Årets resultat	6.044,54	-4.852,09
Legat (Nordea) primo	111.044,52	111.349,37
Legatpenge overført til Mongoliet	0,00	0,00
Gebyr (Nordea)	0,00	0,00
<u>Rente (Nordea)</u>	304,85	259,94
Legat ultimo	111.349,37	111.609,31
Jubilæumskonto (Nykredit) primo		0,00
Bidrag fra ØK-fonden		10.000,00
Overført fra Lån & Spar		10.000,00
Gebyr (Nykredit)		0,00
<u>Rente (Nykredit)</u>		0,82
Legat ultimo		20.000,82
BALANCE		
Pr. 1. januar 2014		
Aktiver		
Kasse	2.595,50	902,00
Giro	53.769,37	60.610,78
Bank (Lån & Spar)	68.490,73	58.490,73
Bank (Nordea)	111.349,37	111.609,31
<u>Bank (Nykredit)</u>		20.000,82
Balance	236.204,97	251.613,64
Passiver		
Egenkapital:		
Primo	229.855,58	236.204,97
Årets resultat	6.044,54	-4.852,09
Legat	304,85	259,94
<u>Jubilæumskonto</u>		20.000,82
Balance	236.204,97	251.613,64

En af netværkets grupper har startet et skrædderfirma, som har stor succes med afsætningen af sin traditionelt inspirerede kollektion.

i takt med, at arbejdet med at skanne de gamle numre bliver gjort. Redaktionen er fortsat taknemmelig for at få tilsendt relevant stof til bladet.

Hjemmesiden

Hjemmesiden har i det forgangne år hovedsageligt været brugt til at opdatere nyheder, men siden med links til Mongoliet-relevante hjemmesider er også blevet opdateret.

Facebook-gruppen har nu over 130 medlemmer. Alle med en profil på Facebook opfordres til at melde sig ind i gruppen for på den måde at holde sig orienteret om den mongolske scene i Danmark.

Regnskab

I forhold til regnskabsåret 2012 faldt årets indtægter med kr. 2.222, hvilket afspejler faldet i medlems-tallet. Udgifterne voksede med kr. 8.675, hvilket hovedsageligt skyldes en ekstraordinær overførsel af kr. 10.000 til en nyoprettet Jubilæumskonto, se nedenfor. Udgifterne til Internet faldt med kr. 2.250 til et normaliseret niveau på ca. kr. 4.500. Udgiften til møder steg med kr. 3.840 bl.a. grundet dækning af fore-

Status 2013 på støtteprojekter m.v.

Dansk Mongolsk Selskab administrerer følgende bankkonti for tilknyttede fonde og støtteforeninger samt projektkonti:

		2012	2013
Børnefond			
Nordea ultimo	konto 7555 575 240	410.371	437.691
Gadebørn i Mongoliet			
Nordea ultimo	konto 7560 645 818	121.662	127.552
Administrationskonto vedr. projekter			
Nordea ultimo	konto 8966 659 581	179.381	36.432
Projekt NTS 2012-16			
Nordea ultimo	konto 6447 246 714	280.830	510.557
Fast ejendom, lokaler i Ulaanbaatar			
erhvervet i 2004		404.278	404.278

2012 er revideret og godkendt af Danida
2013 revideres og tilgår Danida 1. juli 2014

dragsholderes transportudgifter. Posten diverse faldt med kr. 3.742 på grund af et ekstraordinært indkøb af software til redaktionen i 2012.

I anledning af Selskabets forestående jubilæum i 2015 besluttede bestyrelsen i slutningen af regnskabsåret at oprette en Jubilæumskonto til håndtering af jubilæets økonomi. Der er tilført kontoen kr. 10.000 via en donation fra ØK's *Almennyttige Fond* til afholdelse af en officiel reception i *Asia House* sept./okt. 2015. Endvidere er overført kr. 10.000 fra Selskabets konto i *Lån & Spar Bank* som en form for opsparring til jubilæet.

NGO-projekter

Styrkelse af Partnerskab Netværk i Mongoliet

Projektet startede 1. sept. 2012 og er en fortsættelse og 2. fase af det tidligere projekt. Projektet afsluttes 1. sept. 2016.

Projektet omfatter 7 lokalområder (5 aimag og 2 af Ulaanbaatars distrikter) under koordinering og supervision fra projektets hoved-

kontor i Ulaanbaatar. Projektets langsigtede mål er som hidtil fattigdomsbekæmpelse i lokalsamfundene gennem mobilisering.

Projektets kortsigtede mål er følgende:

- 1.400 familier skal bibringes kompetencer til at arbejde i kollektive netværk for dermed aktivt at forbedre deres levevilkår.
- 70 lokale forretningsudviklingsgrupper og NTS' *Credit Union* skal tilbyde finansielle ydelser til 1.400 familier, der ikke har mulighed for at modtage disse ydelser fra eksisterende finansielle institutioner.
- NTS og de lokale afdelinger skal opnå autoritet i lokalsamfundene og ekspertise i fortalervirksomhed, så de bedre kan forsvare medlemmernes interesser og rettigheder over for lokale myndigheder.

Projektet arbejdede i 2013 med at etablere Spare og Lånegrupper i alle involverede lokalområder – de så-

kaldte »Lokale Forretningsudviklingsgrupper«. De regelmæssigt opsparede penge anvendes til at yde lån til gruppens medlemmer.

Grupperne etablerer også en social fond, som alle er forpligtet til at bidrage til med et beløb, som de selv aftaler. Pengene fra socialfonden anvendes i tilfælde af medlemmers sygdom, ulykker eller til sammen at fejre f.eks. nytår.

Grupperne arbejder fortsat på at udvikle lokalsamfundet gennem påvirkning af såvel politiske beslutningstagere som lokale borgere og gennem aktiv deltagelse i konkrete aktiviteter, der forbedrer levevilkårene i lokalsamfundet.

Ved årets udgang var der i lokalområderne etableret 63 grupper med 904 medlemmer, og der var opsparret 58 mio. tugrik, hvilket svarer til ca. 190.000 kr. Gruppernes sociale fond har opsparret 928.000 tugrik (ca. 3.000 kr.). Grupperne har udbetalt i alt 181 lån svarende til 67,3 mio. tugrik (221.000 kr.). Tilbagebetalingsraten er oplyst til at være 100%.

I overensstemmelse med projektplanerne er der gennemført en række

kurser vedrørende Spare og Lånegrupper og finansiell forståelse, grundkursus i Credit Union, kursus i forretningslån og -udvikling, kursus i uldspinding, kartning og farvning, kursus i »Fremme af udviklingen i lokalsamfundene, herunder lokal mobilisering, inddragelse og empowerment« etc.

I årets løb blev der foretaget to monitorerings- og kursusrejser til Mongoliet. Vores nye projektregnskabsfører, Povl Anker, har været i Mongoliet for at monitorere regnskabet og diskutere regnskabsteknik med de relevante medarbejdere både i det centrale NTS og lokalt.

I lokalområderne er der desuden gennemført fortalervirksomhed i relevante emner og gennemført

I begyndelsen af marts 2013 besøgte Folketingets Præsidium Mongoliet. I Nalaikh-distriktet fik præsidiemedlemmerne et førstehåndskendskab til flere af partnerskabsnetværkets projekter.

kurser og rådgivning i overensstemmelse med projektets planer.

Projekt Ayyas

Ayyas-projektet (da: talent), der påbegyndtes i 2009, finansieres af midler fra Dæhnfeldt-fonden. Projektet administreres af en arbejdsgruppe på 4 personer, der er valgt af Mongolsk Dansk Selskab og NTS. Arbejdsgruppen arbejder på frivillig basis. Proceduren for behandlingen af ansøgninger er følgende:

- Ansøgningen sendes/afleveres til den lokale NTS-afdeling.

Det samlede antal studerende i projekt »Ayyas«				
	Uddannelseslån	Uddannelsesstøtte	Uddannelseslån og -støtte	Samlet antal
2009	14	7	2	23
2010	8	7	3	18
2011	5	3	5	13
2012	2	1	2	5
2013	3	3	2	8
I alt	32	21	14	67

Borgmester Bayansan fra Saincagaan Sum i Dundgobi Aimag omgivet af projektets ledende kvinder. Borgmesteren har ydet en stor indsats i det lokale samarbejde med SPN.

Der tages flittigt notater ved et af informationsmøderne.

- Ansøgerne indstilles først af den lokale NTS, og ansøgningen med tilhørende dokumentation sendes til arbejdsgruppen.

Arbejdsgruppens opgave er at gennemgå og vurdere ansøgningerne, og på det grundlag indstilles ansøgerne. Beslutningen træffes i samråd med uddannelsesstedets leder og Dansk Mongolsk Selskabs projektleder. I de forløbne 5 år er der bevilget lån eller fuld støtte til i alt 67 unge.

Bidrag

Hvis du ønsker at bidrage økonomisk til Dansk Mongolsk Selskabs sociale aktiviteter i Mongoliet, kan du indsatte et støttebeløb på Selskabets bankkonto i Nordea reg. nr. 2191 kontonr. 7560 645818. Et hvert bidrag, stort eller lille, er velkomment.

Kulturmedarbejdere søges

I anledningen af vores **25 års jubilæum** i 2015 har vi i bestyrelsen besluttet at arrangere en mongolsk kulturuge i september 2015 (dato endnu ikke helt fastsat). I den forbindelse vil vi gerne sammensætte et spændende kulturprogram med aktiviteter til en hel uge.

Ideen med en kulturuge er at udbrede kendskabet til Mongoliet og mongolsk kultur i Danmark og styrke relationen mellem Danmark og Mongoliet.

Det vi ønsker på programmet er en mongolsk filmfestival, koncerter, udstillinger, performance, dans, fortællinger, mode, boder med køb og salg af mongolske varer samt mulighed for at smage mongolsk mad ...

For at få et så stort projekt op at stå har vi brug for frivillige medlemmer, der har lyst til at engagere sig i at få kulturugen på benene. Opgaverne kan være store eller små alt efter overskud og lyst. Efterhånden som vi kommer tættere på, vil vi annoncere med helt præcise opgaver, som vi ønsker hjælp til.

I første omgang vil bestyrelsen gerne invitere alle vore kære medlemmer til at komme med ideer og input til kulturugen. Kender I til noget, der kunne

være interessant at få med? Har I nogle gode forbindelser til nogle interessante mennesker i Mongoliet, der kunne bidrage til kulturugen? Har I nogle gode kontakter her i landet til steder, hvor kunstnerne kunne optræde, spille, lave workshops etc.? Kender I nogle danskere/mongoler udenfor København, som kunne være interesseret i at samarbejde med mongolske kunstnere på skoler, højskoler etc.? Alle forslag, ideer og gode koncepter er velkomne.

De af jer, som allerede nu sidder inde med nogle gode ideer, må meget gerne henvende jer til:

Elisabeth Victoria Friis
victoriafriis@gmail.com
eller **Jan Koed** jk@cadaid.dk

For de af jer, der allerede nu mener, at I vil kunne bidrage ved at deltage i en arbejdsgruppe omkring film, kunst, musik mm., vil der efter det kommende medlemsmøde i Medborgerhuset på Frederiksberg **22. februar kl. 15-17** (se bagsiden) blive fortalt om grupperne. Her kan man også skrive sig på en liste.

Vi håber, at denne henvendelse sætter nogle tanker i gang og kan inspirere jer til at deltage!

Bestyrelsen

Siden projektets start er der udbetalt 23.444.611 tg. [76.950 kr.] i fuld støtte og 29.323.752 tg. [96.240 kr.] i uddannelseslån. Der er tilbagebetalt uddannelseslån på i alt 19.542.984 tg. [64.140 kr.].

Der søges hvert år – også om forlængelse.

I 2013 fik 8 unge støtte fra fonden: 3 fik fuld støtte, 2 fik kombineret fuld støtte og lån, og 2 fik uddannelseslån:

Dornogobi: Amgalan G., Enkhjargal D., Oyundelger T.

Dundgobi: Bumcagaandari R., Dashgeleg E., Dulamsuren B.

Sükhbaatar distrikt, Ulaanbaatar: Bolormaa G., Ikhbayar Sh.

Bestyrelsen

DMS nyt

MEDLEMSMØDER

- *Medlemsmøde 122*

Lørdag den 22. februar kl. 15-17

Medborgerhuset, Danasvej 30B, 2., Fr.berg

Etniske grupper i Mongoliet

I slutningen af februar besøger den kendte mongolske etnolog og filtkunstner professor **Tangad Danaajav** Sverige og Polen. Vi har benyttet den sjældne lejlighed til at invitere ham til at holde et foredrag om Mongoliets etniske grupper, traditioner og religion.

- *Medlemsmøde 123*

Lørdag den 22. marts kl. 15-22

Fælleshuset Schifters, Philip de Langes Allé 9, 1435 Kbh. K (Holmen)

Ordinær generalforsamling

Dagsorden

1. Valg af dirigent.
2. Formandens beretning om selskabets aktiviteter i 2013.
3. Kassereren fremlægger det reviderede regnskab for 2013.
4. Fastsættelse af kontingent for 2015. Bestyrelsen foreslår uændret kontingent.
5. Valg af bestyrelsesmedlemmer.
På valg er: **Anita Garbers, Jan Koed, Ann Fenger Benwell, Henrik Bo Thrane**
Alle er villige til genvalg.
Ikke på valg er: **Elisabeth Victoria Friis, Rolf Gilberg, Lars Højer, Bulgan Njama, Burmaa Nyamaa**
6. Valg af suppleanter.
På valg er: **Morten A. Pedersen, Leif F. Petersen**
Begge er villige til genvalg.
7. Valg af revisor.
På valg er: **Britta Tvede Hansen**
Er villig til genvalg.
8. Indkomne forslag.
9. Eventuelt.

Hjælp til selvhjælp

Efter generalforsamlingen og en kort pause fortæller **Jes Colding** om sine oplevelser i Mongoliet som kursusleder i *Socialt Partnerskab Netværk* i efteråret 2013.

Forårsfesten

Kl. ca. 17.30 er buffeten rettet an. Prisen for deltagelse er igen i år sat til 200 kr. pr. person inkl. drikkevarer. Børn deltager gratis. Også ikke-medlemmer af Selskabet er velkomne. Gæster fra Mongoliet betaler 150 kr. Tag gerne jeres dell på!

Tilmelding sker ved senest **mandag den 17. marts** at indbetale det aktuelle deltagergebyr på girokonto 784-1582 (kortart 01). Ved direkte bankoverførsel er reg.nr. 1551 og kontonr. 7841582. Skriv navn på deltager(e) og mærk indbetalingen »Forårsfest«. Efter aftale kan der betales ved indgangen.

Bemærk mødestedet! Bus: linje 9A over Chr.havns Torv . Bil: rundt om Kløvermarken og P ved Filmskolen, Ark.skolen eller Operaen. Fælleshuset: gul bygn. i 2 etager.

- *Medlemsmøde 124*

Lørdag den 3. maj kl. 15-17

Medborgerhuset, Danasvej 30B, 2., Fr.berg

De blomstrende stepper

Det mongolske steppelandskab er en fryd for både øje og sind. I den korte sommertid dækkes græsset af et broget tæppe af vilde blomster – mange af dem sjældne planter på vore breddegrader. Tag med på en rejse til Mongoliets vilde flora i selskab med blomsterkenderen **Lars Hedegaard**, som vil illustrere sin beretning med fotos fra sin rejse.

Afsender:
Dansk Mongolsk Selskab
c/o Jan Koed
Clara Pontoppidans Vej 41
2500 Valby